

de Dukenburger

Info-magazine voor Dukenburg - 14^e jaargang nummer 2 - maart 2021

Kunstwerk van Narcisse Tordoir naar Dukenburg?

ALBERT HEIJN

XL

OMGEBOUWD TOT HET ALLERNIEUWSTE WINKELCONCEPT

SUSHI
BAR

DE HELE DAG DOOR
VERSE SUSHI

18

ZELFSCANKASSA'S

KOM!
ERVAREN
IN DUKENBURG

EERSTE 2 UUR
GRATIS PARKEREN
IN ONZE P-GARAGE

XL
WINKEL
3.200 M²

VEGA
EILAND
MET MEER DAN
200 PRODUCTEN

GROOT
AANBOD
VERSPRODUCTEN

KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP

WWW.WINKELCENTRUMDUKENBURG.NL

ALTIJD DICHTBIJ

| FACEBOOK.COM/WINKELCENTRUMDUKENBURG

René van Beek

7

Paul van Doorn

6

Teersdijk

8

Verhuizing kunstwerk naar Dukenburg?

4

Nul op de meter

13

Geologenstrook

11

Spaanse griep

18

Dukenburg in stukjes

Gedichten voor Ontmoetingstuin	26
Schade sneeuw en gladheid	26
Beverbrug geplaatst	27
Geprinte brug	27
Storingen de Vijverhof	28
Zwanenveld Belevingskaart	28
Buitentrainingen Michi	28
Gilbert de Bruijn: Park Staddijk	29
Groen Doen!	29
Bijna lege eHUB	30
Winkelcentrum Weezenhof	30
De klus is bijna geklaard	31
Nieuws uit Malvert	31
Wouter van Bernebeek: Vennen	32
Buurtzorg vertrekt	32
Nachtommetjes	33
Lindenberg	33
Deel de dag Dukenburg	33
Betrokken wijk	34
Actie Voedselbank en Pro Art	34
Steenmarters mollen autokabels	35
Walk of Wisdom	35
Nijmegen in beweging	36
Schoolplein De Aldenhove	36
Wandelpraatje	37
In memoriam Wim Mennink	37
HAN-Rechtswinkel	38
Buitenactiviteiten voor de jeugd	38
Interieur wijkcentrum verandert	39
Huiswerkbegeleiding	39
Juf Ank met pensioen	40
Gratis tuinadviesweken	40
Enquête aardgasvrij	40
Workshop veilig internetten	41
Zonnevelden gemeente Heumen	41
Duukjes	42
Coronafotoboek 'Grondkapjes'	42
Ontwikkeling Kanaalzone-Zuid	43

En verder:

Column Janwillem Koten	5
Column Toon Kersemakers	9
Column Joska van der Meer	10
Kinderspel	10
En waterstof dan?	12
Column Guus Kroon	14
Vroeger en nu	14
Vaccineren in Wijchen	15
Kroniek zwembad Dukenburg	16
Column Qader Shafiq	17
Sporen uit de lucht	21
Cultuur	22
Culturele hoofdsteden	22
Bijzondere gebouwen	23
Opschoondag Aldenhof	44
Participatieteam	45

Komt dit kunstwerk naar Dukenburg en zo ja, waar?

Het blauwe kunstwerk van Narcisse Tordoïr staat nu nog op 't Kelfkensbos. De planning is dat het kunstwerk deze zomer verhuist naar een nieuwe locatie, hopelijk ergens in Dukenburg.

We hebben een oproep gedaan aan bewoners om mee te denken over plekken. We kregen verschillende plekken door. Die hebben we bekeken op haalbaarheid. Dat wil zeggen: kan en mag het op die plek komen? Het bleek dat het kunstwerk niet op alle locaties kan staan. We hebben vier mogelijke plekken overgehouden. De commissie beeldende kunst heeft de plekken bekeken en er advies over gegeven.

We willen graag weten welke plek de voorkeur heeft. U mag uw voorkeur aan ons doorgeven. Maar we beseffen dat het best lastig is om dat via een kaartje te bedenken. Het beste is om op de plek zelf te kijken. Om u te helpen een goed beeld te krijgen van de plekken zullen we op vrijdag 19 maart in de middag op alle vier de plekken met paaltjes en linten aangeven waar het kunstwerk kan komen.

We nodigen u uit om op eigen gelegenheid er langs te lopen, een ommetje te maken. We hopen op mooi weer. Aan het einde van de mid-

dag, tussen 16 en 17 uur, zullen ook de leden van de commissie beeldende kunst een ommetje langs de plekken maken. Als u iets wilt bespreken met ze, dan kan het dan. Het beste kunt u de wandeling beginnen vanaf locatie 4, dan naar 3, naar 2 en tenslotte eindigt u bij 1.

Hieronder volgt een toelichting op de plekken.

Locatie 1 Van Apelterenweg | Van Boetbergweg

Deze T-splitsing is interessant als strategisch knooppunt in het stadsdeel Dukenburg (openvolging T-splitsing - Steve Bikoplein - Taken-

hofplein). Bovendien markeert het de entree van de stad vanaf de A73. Het beeld is goed te zien vanuit drie verschillende richtingen en snelheden: de automobilist, de fietser en de voetganger. Op de beoogde plek is het beeld zowel op afstand als van dichtbij te beleven. De open structuur van het beeld laat zich mooi lezen in deze omgeving en versterkt de ruimtelijke kwaliteit van dit gebied. De bomen worden verplaatst.

Locatie 2 Van Apelterenweg | Malvert

De locatie Malvert - te weten het grasveld - is acceptabel. Zeker als decor voor het beeld. Het gaat om het grasveld aan de overzijde van het

water. Er is veel ruimte en een rij lage huizen als achtergrond. Wel heeft dit gebied al veel ruimtelijke kwaliteit met de waterpartij en de grote bomen. Daardoor is er geen dwingende noodzaak daar nog een beeld aan toe te voegen.

Locatie 3

Van Apelterenweg | Meijhorst

Deze locatie ligt langs de rijbaan waar hoge bomen staan die het zicht op het beeld beperken. Het beeld krijgt hier weinig toegevoegde waarde. Het beeld staat ruimtelijk wat krap in het stramien van wegen. Het is een omgeving waar bovendien al veel bebouwing aanwezig is.

Locatie 4

Meijhorst parkje

Locatie Meijhorst lijkt niet geschikt. Er zijn al veel objecten in de buurt. Het beeld komt wat verloren te staan bij de hoge bebouwing. Er is tevens een hondenuitlaatplek op de locatie van het beeld en een eindje verderop ligt een voetbaltrapveldje.

Voorkeur doorgeven

U kunt uw voorkeur doorgeven via het e-mailadres info@dedukenburger.nl. De redactie bundelt uw reacties en zorgt ervoor dat ze bij de gemeente komen. Uiteraard bericht *de Dukenburger* in een volgend nummer over de uitkomst.

Tekst: Maerle Snabel, gemeente Nijmegen

Foto: Gerie Sandmann

Buurtaandacht, nog belangrijker nu de lockdown zo lang duurt

Vorig jaar rond deze tijd was het eerste coronageval. Sinds die gebeurtenis hebben we heel wat meegemaakt. Met de komst van het Engelse virus zijn de laatste tijd de aanvullende maatregelen ingevoerd, die door de bevolking breed worden ondersteund. Het is duidelijk dat deze maatregelen bijten. Het betreft vooral de jongeren, die nu op zoek zijn naar een levenspartner en dus aangewezen zijn op informele ontmoetingen in een ontspannen sfeer in een van de vele uitgaansgelegenheden die Nijmegen vroeger bood. Het is ook duidelijk dat deze jongeren door deze coronamaatregelen als de avondklok depressief en zeer gefrustreerd raken en dat er bovendien zeer veel verzet komt. De schaatsdagen door de koude en de ontmoetingen op het ijs hebben wellicht enigermate de pijn verzacht. Maar nu met examens voor de boeg wordt het extra zwaar, omdat voor begripvorming over de stof onderlinge discussie wezenlijk is. Een bittere pil de laatste tijd is dat steeds meer jongeren ook door de Engelse variant extra worden getroffen en dat bij 10 procent van hen een chronische vorm van de ziekte optreedt die maanden zelfs jaren kan voortduren en een streep kan zetten door een carrière.

Maar ook voor de senioren, zeker als het alleenstaanden betreft, zoals de vele weduwen in onze wijk, worden door de huidige belemmerende maatregelen getroffen. Veel bijna ondraaglijke eenzaamheid. Vaak is de buurtzorg de enige die ze op een dag in levende lijve spreken. Ik sprak met een oude dame die al dagen haar eigen stem niet had gehoord. De gang naar wijkcentrum, de bibliotheek, het bridgeclubje, de klaverjasavond kan niet doorgaan. Het wijkcentrum zit dicht. Je ziet dan maar weer eens hoe belangrijk deze voorziening voor de leefbaarheid van onze wijk is. De ernstig koude dagen, die de zwakke van onze samenleving blootlegden, hebben deze eenzaamheid alleen maar verergerd omdat men de gladheid en het optreden van beenfracturen vreest in een tijd dat in ieder geval gebrek is aan medische zorg en bij heupfracturen de heupprothese schaars is. Het is zelfs maar de vraag of je goed geholpen kunt worden. Bij fracturen aan de armen kan de zelfzorg belemmerd zijn en is men gedwongen een beroep op derden te doen.

Maar er zijn ook lichtpuntjes. Rond 1 maart waren de meest kwetsbaren gevaccineerd en kunnen de senioren zich wat vrijer gaan bewegen, zonder de angst op besmetting en het optreden van een dodelijke ziekte. Het is voor senioren dus nog even volhouden.

Een tweede lichtpuntje is de bereidwilligheid van veel mensen om in noodgevallen bij te springen. Ik weet dat er veel buurten zijn waar men onderling op elkaar let en waar een klein praatje aan de deur al wonderen doet. Vooral eenzame ouderen beginnen de moed te verliezen en in een dergelijk geval kan een praatje bijna levensreddend zijn. Ook bij sommige buurtmedia zoals Nextdoor wordt regelmatig hulp aangeboden. Het buurtcontact is essentieel voor de leefbaarheid. Helaas zijn er ook in Dukenburg kille buurten. Dat kan soms voor kwetsbaren een ramp zijn.

De les die ik hier trek is dat vooral nu de lockdown lang duurt buurtaandacht en een oplettend oogje op elkaar heel belangrijk zijn. Bedenk dat ook in deze tijd we elkaars broeders hoeder moeten zijn. Nog even volhouden tot de kwetsbaren zijn gevaccineerd. Dat duurt nog twee maanden. Dat moet nog wel te doen zijn, al is het moeilijk en voor sommigen zeer, zeer zwaar.

Janwillem Kotten

(Foto: Jacqueline van den Boom)

‘We halen wensen en ideeën op en onderzoeken de haalbaarheid’

Winkelcentrum Dukenburg en zijn omgeving gaan in de komende jaren fors veranderen. Dat is de gezamenlijke inspanning van de gemeente Nijmegen en de Collectieve Vereniging van Eigenaren van het winkelcentrum. Deze CVvE heeft de ontwikkelcombinatie BPD-Giesbers de opdracht gegeven een masterplan voor het gebied te maken.

‘Winkelcentrum Dukenburg kampt, net als veel andere stadsdeelwinkelcentra in Nederland, met structurele leegstand’, schrijven de betrokken partijen in een persbericht. ‘Die is inmiddels opgelopen tot circa 30 procent. Het huidige winkelcentrum omvat 24 duizend vierkante meter winkelruimte, verdeeld over honderd winkelunits in eigendom bij een grote groep vastgoedeigenaren. Uit onderzoek blijkt dat de structurele leegstand onder meer wordt veroorzaakt door de verouderde omgeving en onvoldoende diversiteit in winkelaanbod. Maar ook door de opkomst van online winkelen, minder potentiële klanten in de directe omgeving en concurrentie van andere winkelcentra.’ De gemeente Nijmegen heeft in samenwerking met de CVvE een ambitiedocument opgesteld. ‘Winkelcentrum Dukenburg wil een multifunctioneel en toekomstbestendig gebied worden voor winkelen, wonen en ontmoeten. Met focus op het winkelcentrum zelf, maar ook op het gebied eromheen. Waaronder de stations voor bus en trein, de omliggende routes en de parkeervoorzieningen. Het accent ligt op een compacter winkelgebied waardoor meer ruimte ontstaat voor groen, openbare ruimte en woningen’, staat in hetzelfde persbericht. De gemeente denkt aan de bouw van ongeveer vijfhonderd appartementen.

Van Doorn

Paul van Doorn is senior planontwikkelaar bij Giesbers Ontwikkelen en Bouwen. Hij is woordvoerder over de planontwikkeling voor Winkelcentrum Dukenburg. Hij vertelt over de stand van zaken: ‘We doen een haalbaarheidsonderzoek naar de toekomst van Winkelcentrum Dukenburg en omgeving. We kijken vooruit vanuit het ambitiedocument. We praten met zoveel mogelijk betrokkenen.’

Paul van Doorn

‘Het is een winkelcentrum dat in zichzelf gekeerd is’, vervolgt Van Doorn. ‘Als je het station uitloopt, weet je niet waar je naartoe moet. Er is geen duidelijke ingang. Het winkelcentrum is vanuit de auto benaderd. Er is een autogarage. Van daaruit ga je naar de winkels. De buitenkant is ontworpen om goed te bevoorraden. Vanuit de wijk is moeilijk de weg te vinden. Fietsers en voetgangers moeten een veel belangrijker plek krijgen. Dat is ook de wens vanuit de wijkbewoners. Dukenburg is een heel groen stadsdeel. Dat wordt erg gewaardeerd. Maar het groen stopt bij het winkelcentrum. Wij willen het groen in de versteende omgeving een plek geven. We willen een multifunctioneel winkel- en verblijfsgebied, een aangenaam leefgebied. Verschillen-

de partijen willen meer horeca, een bioscoop en een theater. We praten bijvoorbeeld met de bibliotheek over meer activiteiten dan alleen boeken uitlenen.’

Sloop en nieuwbouw

Waar de appartementen gebouwd kunnen worden, wordt onderzocht. Een deel van het huidige winkelcentrum wordt zeer waarschijnlijk gesloopt. Welk deel is niet aangewezen, maar de voormalige C&A en omgeving daarvan ligt voor de hand.

‘Dat is een logische gedachte’, zegt Van Doorn. ‘De meeste leegstand is tussen BCC en de Hema. We willen het looprondje tussen Hema en Albert Heijn sterker maken, hopelijk ook met een tweede supermarkt.’ Op de plaats van het te slopen deel kan een plein komen met horeca en andere voorzieningen. De uitdaging is: ‘Hoe maken we daar één gebied van?’

‘In de eerste drie maanden van dit jaar halen we wensen en ideeën op. We onderzoeken de haalbaarheid en overleggen met betrokkenen. In de zomer komt het masterplan. Dan kunnen we concreter zijn en weten we wat wel of niet haalbaar is.’

Wilt u uw wensen en ideeën kenbaar maken, dan kan dat via de website van Giesbers ontwikkelen en bouwen: www.giesberswijchen.nl/projecten/informatie-geinteresseerden-masterplan-winkelcentrum-dukenburg.

Tekst en foto onder: René van Berlo
Portretfoto: collectie Paul van Doorn

Ingang winkelcentrum bij de bibliotheek

René van Beek van AH XL Dukenburg

‘Er is veel verbondenheid met de wijk’

‘Wat is de winkel mooi geworden. En zo ruim.’ Dat zegt een klant spontaan tegen supermarktmanager René van Beek tijdens de fotosessie voor dit artikel. Hij hoort dit soort complimenten sinds de heropening vaker: ‘Er is louter enthousiasme, vooral over de ruimte.’

Van Beek werkt al 27 jaar bij Albert Heijn. Sinds 1 januari 2019 is hij supermarktmanager in Zwanenveld. Hij vertelt over de veranderingen: ‘Er is veel meer ruimte voor vers. Daarbij gebruiken we nieuwe technieken.’ Groente en fruit worden verneveld, zodat ze niet uitdrogen. ‘Er is een sushibar. Die loopt heel erg goed. De winkel is iets groter geworden.’ Dat kon door de verplaatsing van Gall & Gall. Er zijn meer zelfscankassa’s gekomen. Het aantal bemenste kassa’s is van zeven naar vier gegaan. Is dat geen probleem?

‘Als het vroeger druk was, waren slechts vijf van de zeven kassa’s open’, antwoordt Van Beek. ‘Meer was niet nodig. De vier die er nu zijn zijn wel allemaal contantkassa’s. Je kunt dus cash betalen. Er wordt nu veel meer gebruik gemaakt van zelfscan.’

Vergelijking met de andere AH XL in Nijmegen, die aan de St. Jacobslaan, ligt voor de hand. Deze winkel is in 2020 verbouwd. Ze is

groter dan die in Zwanenveld, maar de laatste is nóg ruimer van opzet. Toch zijn ze bijna identiek. Op één ding na: in de St. Jacobslaan heeft de XL een café, in Dukenburg niet. Van Beek: ‘In het winkelcentrum zijn legio mogelijkheden om iets te gaan drinken, bij de andere XL niet.’ Een andere reden om in Zwanenveld geen eigen café te openen, is het *klantprofiel*. Dat is in elke winkel anders.

In beide XL’s liggen producten zoveel mogelijk op dezelfde plek (de zuivel bijvoorbeeld rechtsachter). Dat geldt echter niet voor bier en wijn. Waar in Zwanenveld het bier staat, staat in de St. Jacobslaan de wijn en omgekeerd. Ook dat komt door het soort klanten. Van Beek: ‘In Dukenburg wordt meer bier verkocht, in de St. Jacobslaan meer wijn.’

Albert Heijn profiteert van het winkelcentrum en andersom. Van Beek: ‘Er zijn mooie ontwikkelingen in het winkelcentrum. Binnenkort is het helemaal brandveilig. Er komen nieuwe voorzetpuilen. Blokker is terug.’ Er zit meer in het vat, maar daarover wil Van Beek nog niets zeggen.

Op werkdagen komen de klanten vooral uit Dukenburg en Lindenholt. Niet alleen bewoners, maar ook scholieren. ‘Veel kantoor mensen komen een lunch halen. In het weekend is er ook een regiofunctie, vooral voor mensen

uit Wijchen. Het winkelcentrum is goed bereikbaar. Er is een trein- en busstation. Het parkeren is overdekt. Dat is een pre.’

‘Er is veel verbondenheid met de wijk. Veel personeelsleden komen hier vandaan. Er is een vaste groep medewerkers die al lang in deze winkel werkt.’ Er is ook een nadeel: verschillende klanten nemen winkelwagentjes mee naar huis en brengen die niet terug. Van Beek: ‘Iedere week halen we die wagentjes uit tuinen en andere plekken op. Als iemand ons waarschuwt dat er een winkelwagentje ergens buiten het winkelcentrum staat, halen wij het op.’ Sinds kort treden ook boa’s op tegen winkelwagens in de wijk. Ze waarschuwen of bekeuren mensen hiervoor.

Corona zorgt voor extra omzet, maar ook voor extra uitgaven en werk. ‘Het is al een jaar lang kerst’, vertelt Van Beek. ‘Ik vind dat wij onze verantwoordelijkheid nemen. We besteden vele uren extra aan hygiëne. Er staat iemand bij de ingang.’

Tot slot een oproep: ‘Steun de lokale ondernemer. Help elkaar. Ga naar de bloemenwinkel, groentewinkel, bakker en andere zaken.’

Tekst: René van Berlo

Foto: Jacqueline van den Boom

Bewoners Teersdijk: meer standplaatsen hier kan prima

De bewoners van de Teersdijk zijn volop in het nieuws. Ze vragen al tientallen jaren om uitbreiding van het aantal standplaatsen. En wel op het terrein aan de Streekweg. De eerste successen zijn binnen: de meerderheid van de gemeenteraad wil een onderzoek naar de mogelijkheden.

De *Dukenburger* ging op bezoek om bijgepraat te worden over deze wens van de bewoners. Ik sprak met Peter Vos en Jeffrey Kaus van de Stichting Woonwageningen. Al tientallen jaren wordt gevraagd om meer standplaatsen. Kinderen van bewoners op de Teersdijk zoeken een eigen stek om een gezin te stichten. Ze wonen nu al jarenlang bij hun ouders in. En veel mensen, zoals ook Peter Vos zelf, hebben in de afgelopen jaren noodgedwongen toch maar gekozen voor een woning in een gewone woonwijk. Terwijl ze niets liever willen dan wonen op de Teersdijk.

Woonwageningen heeft enkele juridische gevechten moeten voeren om de gemeente Nijmegen in beweging te krijgen. Het College voor de Rechten van de Mens constateerde zwart op wit dat ons stadsbestuur discrimineert door geen uitbreiding van standplaatsen toe te staan. Onder deze druk werd uiteindelijk besloten om 25 extra standplaatsen toe te staan. Maar dan gespreid over de stad en niet op de Teersdijk. De raad besloot dus dat ook naar de huidige plek moet worden gekeken.

De gesprekken hierover lopen nog. Op 5 maart (na de deadline van dit artikel) zaten Peter en Jeffrey om de tafel met de wethouders Vergunst en Tiemens. Over het resultaat van dit gesprek een volgende keer meer. Peter Vos: 'Maar die 25 plaatsen is wat ons betreft pas een begin. Er zijn een kleine honderd nieuwe plaatsen nodig.' De gemeente wil dat nog niet

Het terrein van de *Hippe Kip* tussen Teersdijk en Van Rosenburgweg

toezeggen en komt met het argument dat er ook veel voor gewone burgers moet gebeuren die wachten op een huis. Peter kan echt boos worden over deze redenering: 'Wij hebben al sinds de jaren 60 van de vorige eeuw te maken met een bouwstop. Duizenden woningen zijn er sinds die tijd wel voor burgers bijgebouwd.' Hij kondigt aan desnoods weer naar het College voor de Rechten van de Mens te stappen.

De wens om juist op de Teersdijk nieuwe standplaatsen te krijgen hangt samen met het wezen van de woonwagencultuur. Men wil graag samen bij elkaar wonen. Meer standplaatsen verspreid over de stad zal ook moeilijker te realiseren zijn omdat dat tot meer bezwaarprocedures zal leiden. Samen met Jeffrey maakte ik een rondgang over het terrein. Op het weiland tussen de Teersdijk en de Van Rosenburgweg

liggen onder meer de boerderij de *Hippe Kip* en enkele andere woonwageningen. Hier zouden gemakkelijk enkele tientallen standplaatsen kunnen komen. Maar de gemeente wil hier enkele bedrijven vestigen die weggaan vanaf het industrieterrein Winkelsteeg, omdat daar weer woningbouwplannen zijn.

Een andere mogelijkheid is het terrein van het voormalige Mondialcollege, iets verderop aan de Streekweg. Het plan van de gemeente is om hier plaats te bieden aan de Stadsnomaden. (Zie ook het artikel van uw redacteur in het decembernummer.) Maar het terrein is groot genoeg om daar ook nog standplaatsen te realiseren.

Tenslotte is er een deel van het bosgebied op het terrein. Enkele tientallen jaren geleden vond er een bodemsanering plaats. Pikant detail: in opdracht van de gemeente werd zwaar vervuilde grond toen niet afgevoerd maar ter plekke in een diepe kuil gestort. Dit is nog steeds te zien op internet. Ga naar YouTube en tik als zoekwoord *Teersdijk* in. In een vorig leven als provinciaal politicus heeft uw redacteur deze kwestie aangekaart bij zowel het provincie- als gemeentebestuur. Er kwam een onderzoek van Deloitte waaruit bleek dat er strafbare feiten waren gepleegd. Maar die feiten waren verjaard. De gemeente heeft vervolgens een *leeftlaag* aangebracht bovenop deze stort waardoor daar volgens haar weer veilig gewoond zou moeten kunnen worden.

Deel van het bosgebied waar een *leeftlaag* is aangebracht over zwaar vervuilde grond

Tekst en foto's: Toine van Bergen

Historie van de woonwagencultuur

Er zijn twee groepen woonwageneigenaren: Roma en Sinti enerzijds en Reizigers anderzijds. Veel reizigers stammen af van voorouders die van origine afkomstig zijn uit Duitsland, delen van Frankrijk, België, Zwitserland en Oostenrijk: de *Jenische* bevolkingsgroep. Later heeft een deel van deze groep de overstek gemaakt naar Groot-Brittannië, met name Wales, Schotland en Ierland. Ze worden (werden) ook wel *travellers* genoemd.

Veel voorouders van de huidige bewoners van de Teersdijk behoorden tot de armste bewoners van Europa. Om hun brood te verdienen waren ze genoodzaakt om rond te gaan trekken om de kost te verdienen. Veel reizigers waren ketellappers, bezembinders, marskramers, stoelenmatters of kermisklanten en circusartiesten.

Eeuwenlang werd de cultuur van deze bevolkingsgroep op diverse wijzen bestreden. Soms werden ze gestuurd naar 'heropvoedingskampen' zoals de *Koloniën van Weldadigheid* in Drenthe, waar vooral dwangarbeid verricht moest worden, bijvoorbeeld turfsteken.

Bekend is dat in de Tweede Wereldoorlog Joden, Roma en Sinti zijn afgevoerd naar de Duitse concentratiekampen. Dat ook Reizigers af zijn gevoerd is niet heel bekend. In Duitsland is dat veel Reizigers (Jenische) overkomen. Het gebeurde ook met Nederlandse Reizigers. Vaak omdat er tussen Roma/Sinti en Reizigers ook familiebanden zijn. Zo ook bij Peter Vos. Een nicht van zijn opa (Gerarda Weisz-Vos), moeder van de bekende Zoni Weisz, is afgevoerd naar een concentratiekamp en heeft het niet overleefd.

Nadat in Duitsland vanaf mei 1940 alle woonwageneigenaren naar concentratiekampen werden gebracht, presteerde directeur J.A. van Doorn van de Gemeentelijke Dienst voor Maatschappelijk Hulpbetoon in Utrecht het om een brochure te schrijven met de titel *De woonwagens moeten verdwijnen*.

Met het Auschwitz-Erlass van 29 maart 1943 moesten alle in Nederland wonende 'zigeunerische personen' gedeporteerd worden. De deportatie werd uitgevoerd door de Nederlandse politie. Terwijl de

eerste massaverdrijvingen plaatsvonden, reageerden de Nederlandse autoriteiten met confiscaties en opsluiting van woonwageneigenaren.

De Telegraaf voerde in april 1944 een campagne tegen de 'beroepswerklozen' die een 'makkelijk' leventje zouden willen. Bij een massa-razzia in mei werden veel woonwageneigenaren gedeporteerd. De Nederlandse politie was zó fanatiek bij de arrestatie van deze volgens hen 'asociale' mensen dat de nazi's er 64 weigerden: 'De Hollanders zijn gek geworden, nu sturen ze ons Ariërs!' De woonwageneigenaren die wél naar de vernietigingskampen gingen, overleefden het meestal niet. Ook werden ze blootgesteld aan de gruwelijke experimenten van Ritter en Mengele.

Na de Tweede Wereldoorlog ontstonden regionale woonwagencentra. In Nijmegen allereerst aan de Sint Teunismolenweg. In 1967 werd het regionale woonwagencentrum aan de Teersdijk opgericht. Met eerst nog een eigen basisschool. Maar de jaren erna werd – om de integratie te bevorderen – deze school gesloten en gingen de kinderen van het 'kamp' in Tolhuis naar school.

Sinds 1968 is er een rondtrekverbod voor reizigers. Waarmee ook op de Teersdijk de verrijdbare woonwagens geleidelijk plaats maakten voor vaste woonwagens. Na een renovatie werd tijdens een officiële 'heropening' door voormalig wethouder Jan Massink het bordje *Regionaal woonwagencentrum* weggehaald en vervangen door het straatnaambordje *Teersdijk*. Een gewone wijk van Nijmegen, wel met bewoners met een bijzondere cultuur die ze in stand willen houden. Een deel van de cultuur is de eigen taal die gesproken wordt: het Bargoens. Hiervan zijn twee varianten ontstaan die niet met elkaar verward moeten worden en geheel los van elkaar staan. Immers, de dieventaal uit het Amsterdamse criminele milieu wordt ook zo genoemd (bron: <http://taalschrift.org/reportage/001350.html>).

De Vereniging Behoud Woonwagencultuur is er inmiddels in geslaagd om deze cultuur geplaatst te krijgen op de lijst van Nederlands Immaterieel Cultureel Erfgoed. Daarmee is Nederland op grond van een UNESCO-verdrag verplicht om deze cultuur te beschermen.

Zo'n dag dus

Daar is ie eindelijk. Die zonnige en zachte voorjaarsdag. Al meteen na opkomst doet de zon haar uiterste best en bedekt alle bomen, huizen en grasvelden met een gouden glans. Neemt een lieflijk briesje mee. Lokt velen - vaak zonder jas - naar balkon, tuin, of park. En laat zonnepanelen uitbundig volstromen met groene stroom. Bij deze heerlijke temperaturen even niet tobben over klimaatverandering.

Zo'n dag dus. Waar kun je dan in Dukenburg beter terecht dan in park Staddijk? Op een bankje aan het water. Heerlijk dat je na een periode van gedwongen binnenzitten weer naar buiten kan gaan en op een mooi plekje weg kan dromen over een fijne zomer...

'Denk je nou echt dat ik ga stemmen?' Met deze driftige woorden wordt mijn dagdroom ruw verstoord. Een oudere en jongere man - vader en zoon - zijn, lopend op het pad achter mijn bankje, bezig met een heftig debat over politiek, corona en andere plagen. De vader stopt om zijn woorden kracht bij te zetten. 'Ik ga niet stemmen op 17 maart. Omdat niemand in de politiek echt wat doet. Ze nuilen alleen maar. En als ze al iets doen, doen ze dingen die ze ons juist verbieden.'

De zon gaat schuil achter een sluierwolk. De vader is echt kwaad.

Zijn zoon probeert hem te kalmeren: 'Pa, je draaft helemaal door. Er zijn mensen zat in de politiek die echt wel wat doen. Kijk maar naar die toeslagenzaak.' Maar dan feller: 'Je bent lekker bezig maar niet heus. Je verwijt anderen dat ze niets doen. Maar jij bent even erg. Want jij doet ook niets. Zo blijft alles bij het oude.'

Het werkt. De vader kijkt zijn zoon even aan en begint weer te lopen. In stilte. Maar in de verte, richting speeltuin, zie ik hoe de zoon een liefhebbende klap van vader op zijn schouders krijgt.

De sluierwolk verdwijnt. De zon komt terug. Ik kan weer verder dromen.

Zo'n dag dus. Met een gouden glans. In park Staddijk in Dukenburg.

Toon Kerssemakers (Foto: Huub Luijten)

Stappen

In de sneeuw kun je mooi zien waar veel mensen zijn geweest. Waar mensen gaan wordt het een pad. De witte vlakken worden platgelopen en daardoor soms spiegelglad. Nu de sneeuw weer gesmolten is, zie je niet meer hoeveel mensen je voorgingen. De straten zijn weer breder dan de smalle sneeuwpaadjes. Jammer, want op zo'n smal paadje elkaar onhandig passeren levert meestal minstens een groot en een glimlach op. Nu groeten we weer op afstand. Tijd om een andere weg in te slaan!

Deze tijd voor Pasen is in de christelijke traditie een tijd van vasten en bezinning. In de bijzondere omstandigheden van dit jaar, waarin we ons het hele jaar al veel ontzeggen, zoeken we het ook in meer aandacht voor wat hoop, energie en vertrouwen geeft. Dat is voor iedereen anders. Maar we hebben deze maanden ontdekt wat we allemaal missen: contact. Daarom hoop ik dat u ook mee gaat stappen:

Straatpraatje

Telefoontje

Appje

Postkaartje

Meer tijd nemen voor contact in de vormen die nog wel kunnen. De weg naar telefoneren, appen, de buurtapp, kaartjes en attenties per post hebben we wel gevonden. Maar het zou mooi zijn als naast bestelbusjes ook straatpraatjes het straatbeeld zouden vullen. Een straatpraatje is simpelweg stoppen om te vragen hoe het met iemand gaat en daarna de tijd nemen om te luisteren naar het antwoord. Daarmee maken we samen een begaanbaar pad om deze bijzondere tijd door te komen. We lachen elkaar opnieuw toe en dan smelt ons contactloos bestaan als sneeuw voor de zon!

Joska van der Meer
pastor Ontmoetingskerk
(Foto: Ann van Rijn)

Kinderspel

Het wijkspeeltuintje in deze Dukenburger ligt niet echt verscholen. Veel passanten, wandelaars met hun hond, rolstoelers en fietsers laten er hun voetstappen, pootafdrukken of bandensporen dagelijks achter.

Ook poezenbeesten worden rond het speeltuintje gezien. Sommige mensen storen zich hieraan. De kinderen op de foto's bij dit stukje genoten hoe dan ook van de aanwezige speeltoestellen. De lezer kan zien dat ze plezier hadden in het klimmen, tuimelen en schommelen. Ze vonden het kennelijk leuk en nee hoor, helemaal niet gevaarlijk. En net zo spannend als ze het zelf bedachten. Een oma met uitzicht op de speelplek vertelde dat er goed gebruik gemaakt wordt van het tuintje. Er wonen ook best veel kinderen in de leeftijd basisschool in de omliggende hoogbouw. En katten, als je naar de balkontrappetjes kijkt. Een ander grootouderpaar dat aan allerkleinsten dagopvang biedt, komt er met regelmaat boterhammen en fruit eten; vooral in het voorjaar en in de zomer. Picknicken en spelen: een minifeestje voor minimensjes. Helaas kunnen deze opa en oma niets vertellen over de geschiedenis van het speelveldje. Dit in tegenstelling tot een jongere ex-bewoner uit deze zone van ons stadsdeel. Die verzuchtte aanvankelijk: 'Pfff, ik ben er opgegroeid. Maar, wat kan ik er in hemelsnaam over vertellen? Dat deze speeltuin als enige overgebleven is van de oorspronkelijk vier speelplekken?'

Gaandeweg kwamen er bij hem meer beelden van vroeger terug. 'Ik herinner mij dat in dit nog bestaande tuintje vroeger een zandbak was en een klimrek om te tuimelen. En dat het een big deal was toen er ruwweg in 1985 een rode glijbaan bij kwam.' Ja, dat laatste is wel een dingetje, een glijbaan mag op een speelplek buiten eigenlijk niet ontbreken. De Dukenburgbewoner vertelde verder: 'Als peuter speelde ik al in de zandbak. Ergens rond de eeuwwisseling werden de oude toestellen vervangen door wat er nu staat. Daarbij werd ook de glooiing in het grasveld aangebracht.' En bovenop dat heuveltje vind je nu een veer-toestel voor de kleinsten, in de huid van een knalrode olifant. Van de overige verdwenen drie speeltuintjes kwam boven water: 'In één speeltuin stond een soort van klimobject, dat soms gebruikt werd als vliegtuig, maar het kan ook een kever zijn geweest en er was een zandbak. Het tweede afgebroken plekje had een klimapparaat dat een beetje een honingraatstructuur had. Mogelijk ook een draaimolen en een zandbak. Het laatste verdwenen kinderhoekje was een pleintje met banken op het grasveld tussen de flats en het bosje. Dit terrein gebruikten kinderen veel om te voetballen en om te ijshockeyen (op rolschaatsen). Hier was ook een grote zandbak, wat waren die bakken eigenlijk populair toen.' Kijk eens aan, één zeer zichtbaar wijkspeeltuintje leverde zowaar drie voorgoed verdwenen plekken op voor het kinderspel-dichtbij-huis: *Verborgten verleden* in Dukenburg.

Tekst: Hette Morriën

Foto: Jacqueline van den Boom

De Geologenstrook is in 2010 ingrijpend opgeknapt. Deze foto's zijn toen gemaakt. Boven: Nu is overal hoog gras. De stapstenen zijn niet meer bereikbaar. Rechts: Wetering langs het Geologenlaantje in het zuidelijke deel. Op de achtergrond de brug die vervangen wordt door een 3D-versie.

De Geologenstrook

Vlak voordat de februariwinterweek met waaiers stuifsnieuw bezit nam van Dukenburg, kwam de stukjesschrijver van dit blad twee hondenuitlaters tegen in de Geologenstrook. Ter hoogte van de printbrug die er eindelijk komt. In het voorjaarszonnetje mijmerde het drietal over hoe die 'fietsbrug' met fietsverbinding (?) er uit gaat zien.

Bruggenherbouw

In Dukenburg vond rond de jaarwisseling 2020/2021 sowieso veel bruggenherbouw plaats. In park Staddijk werden twee overspanningen vervangen die nu een naam dragen: Schapenbrug en Zwanenzichtbrug. In de Geologenstrook kwam naast de geplande printbrug in de zuidelijke zone een nieuwe vervangende brug in het noordelijk parkdeel. Nog voordat deze oeververbinding geplaatst werd, kreeg die eveneens een naam: de *Beverbrug*. Dat doet de waterratten die hier hun biotoop hebben vast veel deugd. Hun bestaan is erkend. Er is stiekem een derde bruggetje in de Geologenstrook, achter de Brenghalte aan de 10^e straat Zwanenveld. Is het een idee deze mini-oversteek naar de hier eveneens vertoevende

ijsvogel te vernoemen? Dan blijft voor de geprinte (fiets-)brug de naam over: *Krokodil*. Grapje, hoewel er symbolisch een stortvloed aan krokodillentranen over de brug geplengd is. Niet in het minst door enkele bewoners langs de eco-paden. Zo kreeg de redactie een e-mail van één van hen, die zich enorm betrokken voelt bij de prachtige groenstrook.

Onschatbare waarde

Citaat: 'Het onderwerp Geologenstrook zit midden in mijn hart omdat ik mij er al ruim twaalf jaar – niet officieel – mee bemoei. Gemeentemensen en het IVN kennen mij wel. De Geologenstrook is van onschatbare waarde. Dit door zijn natuurlijke toestand en het verleden uit de meandertijd, een boeiende historie. De omgeving is rustgevend en vormt de longen van de wijk Zwanenveld. Het park herbergt prachtige bomen en struiken. Omwonenden willen dit park graag presenteren als visitekaartje. Een verrijking van de wijk en een stijlvolle entree voor Dukenburg. Frisse lucht en de mogelijkheid om te wandelen en te recreëren met je gezin. Dat was ook de oorspronkelijke bedoeling.'

De Zwanenvelder die hier al vijfenveertig jaar woont vervolgt: 'Intussen heb ik zo mijn twijfels. Bijvoorbeeld dat we dadelijk opgescheept zitten met bruggen die niet passen in het park. De Geologenstrook heeft meer waardering nodig. Dit stadspark moet net zo behandeld worden als het Kronenburgerpark en de Goffert. Het wordt echter door de gemeente ondergevaardeerd, zodat er nu gewoon sprake is van verloedering. Kijk hoe het erbij ligt... De paden zijn finaal uitgesleten en stukgereden door hooimachines. Er was nooit fatsoenlijk onderhoud buiten het kappen van de bebossing. Een gazon ontbreekt, wel metershoog onkruid dat het gehele park overwoekert en dan tweemaal per jaar genadeloos gemaaid wordt. De verantwoordelijke gemeentebeheerders kunnen ook geen kant op, omdat hen het budget ontbreekt voor fatsoenlijk onderhoud.'

De toekomst

'Ik kan er niet omheen dat straks bij de oplevering van de 3D-brug diverse hotemetoten alle eer voor zich gaan opstrijken. Gewichtig het glas heffen om zich daarna niet meer te vertonen. Van mij mogen ze. Desondanks kan de geprinte brug een icoon van de stad worden, gezien de moderne 3D-printtechniek. Daarvan kunnen we profiteren, want er komen mensen op af uit binnen- en buitenland. Het is een reclame-object voor de ontwerpers. Kortom, hier is een kans om dit en de wijk op te waarderen. Dit heeft Dukenburg nodig om te leven!'

Tekst: Hette Morriën, met dank aan Miel Couvee. Foto's: Ron Disveld

De rivieren rond Nijmegen zijn van oudsher Maas, Waal en Rijn, waarvan de Waal een gedeeltelijke voortzetting is. In oeroude ijsstijden was het hier uitgestorven. De natuur kon ongeremd haar gang gaan. Later was het achterland van de nederzetting Nijmegen ruig broekland, goeddeels onbewoond. De rivieren met smelt- en regenwater baanden zich een weg als een verwilderd riviersysteem. Op deze bodem verrees 55 jaar geleden het stadsdeel Dukenburg. Al het water hier staat met elkaar in verbinding. Maar de plek waar men de historische riviersporen het beste terugvindt, is in de Geologenstrook.

BESCHOUWING

En waterstof dan?

Dukenburg aardgasvrij, te beginnen in Zwanenveld en Lankforst-Noord. We spreken, overleggen, discussiëren er al twee jaar over. Hoe gaan we straks onze huizen verwarmen? Wordt het all-electric of warmte van de afvalverbranding in Weurt? Over het verwarmen op waterstof-gas is nog weinig gesproken.

Mogelijkheden

Een huis verwarmen met waterstof zal de minste aanpassingen in de woningen zelf vergen. Van groot belang is wel dat de gasleidingen in de grond blijven liggen. Een van de grote voordelen zit in de mogelijkheid van opslaan van waterstof en gebruiken wanneer windmolens stilstaan en zonnepanelen in de nacht er werkloos bij liggen.

Op de tweede plaats komt een warmtenet. Dit zou het best passen in gestapelde bouw. De investeringen in de openbare ruimte zijn hier het grootst. Tegelijk weet men dat de bron voor Dukenburg, namelijk de afvalcentrale in Weurt, een maximale levensduur heeft. Hier zijn echter ook mogelijkheden. Wanneer er een waterstoffabriek zou komen kan de restwarmte van deze fabriek weer naar het warmtenet.*)

De hoogste kosten voor huiseigenaren komen van een all-electricsysteem. In investeren dan. Bij een gedegen isolatie en voldoende zonnepanelen kan het op den duur toch lucratief worden. Er zijn legio voorbeelden te vinden dat het in een normaal geïsoleerd huis met buiten geplaatste warmtepomp en binnen in huis een warmwaterboiler goed vertoeven is. Maar het vergt ook aanpassingen in onze leefwijze.***) We zijn vaak geneigd maar een flinke zwiep aan de thermostaat te geven wanneer we het koud krijgen. Wanneer je een sterke, overbemeten warmtepomp hebt zou dat best kunnen. Maar wat is dan het stroomverbruik?

Stand van zaken begin 2021

Over het eerste bovenstaande punt is niets of weinig terug te vinden in de plannen voor een aardgasvrij Zwanenveld. Voor het tweede punt weet nog niemand wat de toekomst zal zijn als de afvalcentrale stopt. En dat laatste is wel zeker: er zit een eind aan de verbranding van vuil in Weurt.

Dan het derde punt, het zit erin dat veel particulariseren deze richting opgaan wanneer het

NIEUWE ENERGIE

voor hen financieel aantrekkelijker wordt. Voor de gemeente is punt drie niet interessant, want dan komen er niet genoeg aansluitingen op het warmtenet om dit rendabel te maken. Ook zal het elektriciteitsnetwerk in de wijk behoorlijk en kostbaar opgewaardeerd moeten worden.

Als laatste iets wat niet onder de drie punten valt, namelijk op het gas aangesloten blijven. Vooralsnog is niemand verplicht om van het gas af te gaan. Hoe gaat dat lopen?

Verwarmen-met-waterstof-test in Uithoorn

Omdat het verwarmen met waterstof bij *aardgasvrij Zwanenveld* tot nu toe niet ter sprake komt hier even wat aandacht. En we gaan dat meer doen op onze website: www.dedukenburger.nl > dossiers > nieuwe energie.

In Uithoorn heeft netbeheerder Stedin in september 2020 een geslaagde praktijktest uitgevoerd met het verwarmen van woningen met waterstof. In veertien sloopwoningen in Uithoorn zijn twee weken lang de oude aardgasleidingen getest met waterstof en hebben cv-ketels op waterstof de panden verwarmd. Het verwarmen van woningen met waterstof was tot nu toe een theoretisch verhaal. 'De eerste conclusie is dat we naast de theorie nu ook in de praktijk hebben aangetoond dat bestaande (aard-)gasleidingen naar waterstof omgebouwd kunnen worden', meldt projectleider Frank van Alphen. 'De tweede conclusie is dat we met deze ombouw hebben ervaren dat de

aanpassingen aan het bestaande gasnet minimaal tot geen waren.'

Hoe nu verder? De eerste stap moet gezet worden door de nationale overheid. Beleidsmakers moeten keuzes maken over de toekomst van het Nederlandse gasnet. Dit wordt gezien als het meest uitgebreide en best onderhouden netwerk van de wereld. Nagenoeg iedere woning in Nederland is hierop aangesloten. (Bron: Waterstof Magazine)

*) Het produceren van waterstof gaat gepaard met efficiëntieverliezen. Een vuistregel is dat circa 25 procent van de energie verloren gaat bij de productie van waterstof. Die 25 procent komt vrij in de vorm van warmte. Indien deze echter wordt opgevangen en als voeding voor een warmtenetwerk wordt gebruikt, is dit efficiëntieverlies plotseling een bron van energie voor andere toepassingen.

**) Het meest efficiënt werkt verwarmen met een warmtepomp en zelf zorgen voor een constante temperatuur in de woning. Dit vraagt ook om een aanpassing in de leefwijze. De thermostaat moet zoveel mogelijk op één temperatuur blijven staan, dag en nacht! Ramen en deuren in koude perioden zoveel mogelijk gesloten houden. Goed luchten, dus kort en krachtig. Niet altijd zijn de radiatoren in huis geschikt en moeten vervangen worden. Dan de warmwaterboiler. Meestal voldoet die wel, maar dan moet niet te lang gedoucht worden.

Tekst: Peter Saras

Foto: H2Platform, op weg met waterstof

Lakmoesproef voor nul-op-de-meter-huizen in Meijhorst

Koning winter regeerde over Nederland, meerdere vorstdagen achter elkaar, sneeuw-jacht en oostenwind. Deze winterweek was dé testcase voor de 100-procent-gasvrij-huizen in Meijhorst van woningcorporatie Portaal.

Van voorjaar 2018 tot de zomer van 2019 is er een technisch hoogstandje verricht. De huizen zijn ingepakt als zijn het thermosflessen om ze vervolgens te verwarmen met een warmtepomp. Nul-op-de-meter, geen hogere kosten. Eind 2020 bezochten we veel bewoners (zie *de Dukenburger* nummer 9 van december 2020). We kregen veel positieve reacties. Grootste minpunt was de warmte in de zomer die, eenmaal in huis, niet weg te krijgen was.

Vorstdagen

Februari 2021 kwam er ineens een stroom van berichten op sociale media waar direct de politiek in dook. Kon het systeem dan toch die vorstdagen niet aan? Een snelle informatie-ronde op woensdag 10 februari bij ons bekende adressen was echter positief. Iedereen die wij bereikten zat er warmpjes bij. Bij verdere navraag in de dagen daarna waren hier en daar wel wat afstelproblemen met deuren. Op Facebook lezen we de meldingen over tocht. Maar is dit tocht? Een groot deel van het systeem is gebaseerd op circulatie van lucht. Nu er geen afstraling van radiatoren is voelt men deze luchtstromen misschien? Inmiddels mengt ook *de Gelderlander* zich in het geheel. In media elders in het land verschenen in de afgelopen maanden berichten over problemen bij warmtepompprojecten. Er zijn meldingen over moeilijk wennen aan nieuw stookgedrag. Er zijn ook meldingen over fouten gemaakt bij installatie. Of dat bij het nul-op-de-meter-project in Meijhorst ook speelt, is een vraag die verder onderzoek wenselijk maakt.

Reactie Portaal

We vroegen Portaal om een reactie en die reactie brengen we hier een op een: 'Wij hebben metingen gedaan en gekeken naar de meldingen. Er zijn geen afwijkingen waargenomen en geen storingen. Verder ook geen meldingen van bewoners, anders dan dat er drie units zijn opengewaaid, waar sneeuw en ijs in terecht zijn gekomen. Dat is direct door monteurs verholpen. De klacht in *de Gelderlander* over het niet snel warm krijgen in de ochtend, wijst op menselijk gedrag (thermostaat naar beneden gezet, wat niet moet bij een NOM-woning). De vier verkregen adressen na gebeld en uitgemeten op gemeten en ingestel-

NIEUWE ENERGIE

de temperatuur. Ook daarin geen afwijkingen. Dus Portaal herkent zich niet in de klachten, heeft ook geen extra meldingen ontvangen en in de lijst van meldingen in december 2020, zien we het gebruikelijke aantal storingen als het kouder wordt (net als bij cv's et cetera) die direct zijn verholpen.'

Vergrootglas

Dit project wordt door veel partijen met een vergrootglas bekeken. Hoe gaan we het straks doen bij een aardgasvrij Zwanenveld? Hoe staan de mensen er dan voor? All-electric was tot nu toe vaak voor idealisten met eigen huizen, die bij tegenslag naar nieuwe oplossingen gingen zoeken. Nu komen mensen toch min of meer gedwongen in deze nieuwe leefsituatie.

Hoe gaan mensen hiermee om? Hoe ervaren mensen het als ze geen warmte meer voelen afstralen? Simpele dingen, zoals niet meer je natte handschoenen kunnen drogen op de radiator, worden dan hoofdzaken.

Oproep

In *de Dukenburger* nummer 9 van 2020 deden we een oproep te reageren als bewoners het anders ervaren of wanneer we dingen vergeten waren. Helaas kwam hierop geen enkele reactie bij ons binnen. Voor de zomer wil de redactie met bewoners en woningcorporatie in gesprek komen om verder over dit project te berichten. We garanderen, wanneer gewenst, de anonimiteit van bewoners die met ons in gesprek willen gaan. Aanmelden kan via mail: info@dedukenburger.nl.

Tekst: Peter Saras en Toon Kerssemakers

Foto's: Peter Saras

Vroeger en nu

Ergernissen

Albert Heijn is weer open in Winkelcentrum Dukenburg. Voorheen kon je daar in de hal bij de ingang, naast het opladen van de buskaart, de lege batterijen kwijt in een speciale box. Na deze uitbreiding/vernieuwing moet je daarvoor wel de winkel in en helemaal achterin zijn, naast het inleveren van de lege flessen. Of je daarmee, als een van de weinige inleverpunten in Dukenburg, het milieu zult verbeteren is - volgens mij - uiterst twijfelachtig. Ook als geen klant zijnde van AH, wil je toch ook de oude batterij kwijt op een goede manier.

Haast elke ochtend, maar vooral in het weekend, komen er bij het NS- en busstation Dukenburg onder het viaduct tussen 9.30 en 10.30 uur 30 tot 40 jongelui samen - kennelijk als actievoerders voor UNICEF - gezien de blauwe banieren - om er op de trein te stappen naar een actieplaats. Veelal juichend, zingend, geen mondkap, geen anderhalve meter, continu in elkaars armen vallen en knuffelen, veelal het fietspad versperrend. Kortom, zo provocatief mogelijk in het kader van corona. Vervelend voor UNICEF maar op deze manier zal mijn steun wegsmelten. Opmerkingen daarover maken heeft geen zin, gezien de minachtende blik - een antwoord krijg je niet - die je dan ontvangt.

Je zou haast denken dat heel veel mensen menen dat kabouters straatvuil wel zullen opruimen en daarom domweg alles op de grond gaan gooien. Tegenwoordig regent het kennelijk mondkapjes, want overal kleurt het blauw op de grond. Als je zoiets per ongeluk verliest, zonder het te merken, zou dat kunnen. Maar volgens mij gaat het om gemakzuchtige medeburgers, van wie de ouders vroeger niet streng genoeg zijn opgetreden. Het is hier geen Bangladesh.

En dan tenslotte, met een kleine variant op een oude Romeinse senator Cato met de uitdrukking: 'En overigens ben ik van mening dat...' de voetpaden/trottoirs in Dukenburg beter onderhouden/bestraat moeten worden.

Guus Kroon

(Foto: Jacqueline van den Boom)

De bovenste foto stamt uit 1971. Winkelcentrum Meijhorst wordt gebouwd. Veel gemetselde stenen en houten balken. We kijken door de toekomstige supermarkt naar de 50^e straat. De foto is onderdeel van een serie gemaakt door John Kluijs, die er daarna een bloemenzaak opende. Jarenlang was de supermarkt een C1000 van de legendarische Nico de Boer, nog steeds actief in Meijhorst. Later werd het een Albert Heijn. Inmiddels wordt het winkelcentrum vernieuwd. Een deel van de winkels is of wordt gesloopt. Er komt een nieuwe Albert Heijn die veel groter is dan de huidige. En er komt een Lidl. Op de onderste foto is het metalen geraamte van het Lidl-pand bijna gereed. Op de achtergrond zijn links het zwembad en rechts het wijkcentrum te zien. De nieuwe appie gaat op 8 april open. De openingsdatum van de Lidl is nog niet bekend.

Tekst: René van Berlo. Foto 1971: John Kluijs. Foto 2021: Peter Saras

Vaccineren in Wijchen

Onlangs kregen Helena en ik van de rijksoverheid brieven op de deurmat, met de oproep om een afspraak te maken om ons te laten vaccineren. Het maken van de afspraak ging vlot. In hetzelfde gesprek werd ook al de datum van de tweede prik geregeld. Ikzelf was het eerst op zondag 31 januari aan de beurt en Helena eveneens op zondag maar veertien dagen later.

De Dukenburgers kunnen van geluk spreken dat ze de priklocatie zo in de buurt hebben. De inentingsplaats was in de Havenstraat. Dat is de tweede weg rechts na de rotonde bij Wijchen, gaande van het Winkelcentrum Dukenburg richting Alverna/Grave. Let op de gele bordjes met pijlen aan de zijkant van de weg

Het was tien minuten rijden voor ons. Bij een groot goed aangegeven gebouw moest je via een openstaand hek naar de parkeerplaats, waar twee personen ons een plaatsje voor de auto aanwezen. Aangezien we precies op tijd waren, konden we snel naar binnen. De drempels naar de inentingshal waren goed gemarkeerd. Maar wie zeer slecht ter been is, kan het beste begeleiding bij zich hebben. Na de controle van het meldingsformulier, het rijbewijs, de medicijnlijst en een vragenlijst konden we ons aansluiten in de rij van mensen die opgesteld was om te worden gevaccineerd. De vragenlijst die we kregen bevatten gezondheidsvragen die eenvoudig werden gesteld. Het kan zijn dat het moment niet geschikt is om te worden geënt wanneer je bijvoorbeeld koorts hebt,

een ernstige overgevoeligheid door ziekte hebt gehad of je al eerder corona hebt doorgemaakt et cetera. De wachtrij was kort. We werden snel ingeënt, dat geen pijn deed. Nadat we geprikt waren, moesten we via de achter-doorgang van het prikhokje naar een grote wachtruimte lo-

pen. Daar kregen we instructies van twee Rode Kruisvrijwilligers. De kapjes konden af. Er stonden stoelen anderhalve meter van elkaar. Je moet een kwartiertje wachten, mochten zich plotseling bijwerkingen voordoen. Dan kun je meteen deskundige hulp krijgen.

De priklocatie is in een grote fabriekshal. Tijdens het kwartier wachten telde ik dat vier personen na mij waren geënt. Het was fris in de hal, maar ik had het niet koud. Na het kwartier wachten kon ik via een achteruitgang de hal verlaten. Ik constateerde dat de inenting vlot en professioneel verlopen was.

Van de vaccinatie merkten we nadien geen vervelende gevolgen. Maar mensen die gevaccineerd worden, kunnen soms wel lichte klachten krijgen. De meest voorkomende bijwerkingen zijn een pijnlijke en soms wat gezwollen plek op je arm daar waar je geprikt bent, vermoeidheid, hoofdpijn, spierpijn, koude rillingen, gewrichtspijn en koorts. Deze klachten zijn meestal licht tot matig en ontstaan binnen een paar dagen na vaccinatie. Ze gaan bijna altijd vanzelf weer over. Je kunt paracetamol innemen om de klachten te verlichten. Neem daarbij niet meer in dan de hoeveelheid die in de bijsluiter vermeld staat. Heb je na twee dagen meer dan 38 graden koorts of nog steeds erge klachten, dan kun je het beste contact opnemen met je huisarts. Dit soort bijwerkingen zijn geen reden om de tweede vaccinatie niet te nemen. Na de vaccinatie moet je het mondkapje blijven dragen. Pas een of twee weken na de tweede prik, die momenteel vijf weken na de eerste wordt gegeven, heb je voldoende weerstand tegen de infectie opgebouwd. Maar dan nog moet je voorlopig kapjes blijven dragen, de anderhalve meter respecteren en je melden voor een test als je koorts of andere ziekteverschijnselen hebt. Anders kun je anderen infecteren. We hopen dat veel Dukenburgers de sociale plicht doen door zich te laten inenten, ondanks negatief gedruis in de media.

Sinds 11 maart is een tweede inentingsplek in gebruik. Deze staat aan de Hatertseweg in Malden, bereikbaar vanaf de Malderburchtstraat in Nijmegen.

**Tekst: Janwillem Koten
Foto's: Peter Saras**

Vanwege het veertigjarig bestaan van zwembad Dukenburg beschrijft toenmalig manager Wil Rengers in een serie de geschiedenis van dit bad.

Verbouwing

Bouwtekeningen

In maart 1992 zei toenmalig CDA-wethouder voor sport Ton Buitenhuis dat de gemeente op korte termijn een plan van aanpak zou hebben voor verbetering van de zwembaden. Ruim een jaar later meldde *de Gelderlander* dat de zwembaden niet vernieuwd zouden worden, omdat achterstallig onderhoud al 2,6 miljoen gulden zou kosten. In de daarop volgende jaren gaf de politiek te kennen niet meer dan 1 miljoen te willen vrijmaken voor dit achterstallige onderhoud. Door het toenemende bezoek van senioren was renovatie met onder andere grotere omkleedcabines noodzakelijk.

Verouderde kleedcabines

Het managementteam van de zwembaden bleef voor uitvoering van de renovatie regelmatig bij de gemeente op de deur kloppen. In het voorjaar van 1994 verscheen in de *Gelderlander* een artikel dat achterstallig onderhoud aan de zwembaden miljoenen guldens duurder zou uitvallen dan eerder werd verwacht. Uit onderzoek bleek dat het wegwerken van

constructief en achterstallig onderhoud 5 miljoen gulden ging kosten, maar de gemeente had hiervoor maar 1,8 miljoen gereserveerd. Waar het overige geld vandaan moest komen was nog onduidelijk. Dat het bedrag voor achterstallig onderhoud zo was opgelopen had te maken met de armlastige situatie waarin de gemeente indertijd zat. Maar wethouder Buitenhuis vond wel dat er snel iets moest gebeuren. Het onderzoek, verricht door Sportfondsen Nederland, moest door ambtenaren bekeken en eventueel 'geschoond' worden. Daarna was de keus in het najaar van 1994 aan de gemeenteraad.

De *Gelderlander* van 6 december 1994 plaatste opnieuw een artikel over renovatie van de zwembaden die miljoenen zou kosten. De gemeenteraad, die in het najaar tot een keus zou komen, had deze nog niet genomen. Men was kritisch over de plannen van Sportfondsen Nijmegen, die in de komende jaren 7 tot 8 miljoen gulden wilden investeren in de drie zwembaden, geld dat zij van de gemeente wilden lenen. Van gemeentewege is aangedrongen op een onafhankelijk onderzoek naar de waarde van deze plannen. De vraag was of de investeringen wel het voorgestelde resultaat opleverden, zoals voorspeld door de directie van Sportfondsen Nijmegen. Bovendien waren de kosten van achterstallig onderhoud inmiddels opgelopen naar 5,5 miljoen gulden waarvan pas 60 procent op de begroting gedekt was.

Wat waren de veranderingen?

Het was zeker niet de bedoeling de baden te veranderen in subtropische zwemparadijzen. Elk bad zou zijn eigen functie krijgen. Voor Sportfondsenbad Dukenburg zou het een meer wijkgerichte en verenigingsfunctie zijn waarbij toename van bezoek verwacht werd. De renovatie moest zorgen voor een gezelliger, prettiger gevoel bij de zwembadbezoeker en dat daardoor eerder een duik genomen zou worden in Sportfondsenbad Dukenburg.

De voorzieningen waren niet meer eigentijds. Wat aangepakt zou worden, was onder andere de receptie. Deze verhuisde naar dichterbij de entree van de accommodatie. De horeca zou van de bovenverdieping verhuizen naar

de begane grond. Het personeelsverblijf ging naar de eerste verdieping. Verder kwam er een ruimere hal waardoor een grotere 'doorkijk' ontstond. De niet-zwemmende, wachtende bezoeker had daardoor meer ruimte. Een doorn in het oog was al langer de ingang van het bad. Deze was onopvallend, waardoor je van afstand niet direct in de gaten had dat dit de toegang van het zwembad was.

De entree in 1997

Receptie in 1997

De verbouwingswerkzaamheden waren ook gericht op het achterstallige onderhoud dat hiermee weggewerkt werd. Uiteindelijk kwam het 'sein op groen'. In maart 1997 kon begonnen worden met de werkzaamheden.

In de volgende Dukenburger zal hier verder op ingegaan worden.

Tekst: Wil Rengers

Foto's: zwembad Dukenburg

Teleurgesteld compliment

Laatst liep ik met een vriend langs de oevers van de overgelopen Waal. Hij heeft een verleden in de mondiale samenwerking en is een prettige gesprekspartner, met wie je aan deze kant van de dijken goed over de wereld kunt praten. Het ging over de verkiezingen. Moeten ze doorgaan? Op wie zou je stemmen?

Plots herinnerde ik me de waterramp van 1995. Ik was toen een asielzoeker in Nijmegen. Daud, mijn huisgenoot, en ik zagen op televisie hulpverleners die zandzakken aan het sjouwen waren. We besloten ons als vrijwilliger aan te melden. Toen we het onze contactpersoon van Vluchtelingenwerk vertelden, werden we lichtjes uitgelachen, maar wel met waardering voor het gebaar. Hoe konden wij weten dat het solidariteitsprincipe in dit land van melk en honing al heel lang gedepersonaliseerd is? Alles is georganiseerd, zelfs het bieden van behulpzaamheid.

Ik wilde graag mijn dankbaarheid tonen in het land dat me een veilig onderkomen bood. Ik had voor Nederland gekozen vanwege het democratische karakter. Ondanks mijn illusie van terugkeer – die elke migrant eigen is – vond ik het niet erg een burger van dit land te worden. Dit land paste bij mij.

Drie jaar later, toen ik bezig was met de hereniging met mijn geliefden, kwam ik bij mevrouw O. van de vreemdelingenpolitie, over wie werd gezegd dat ze niet aardig voor vreemdelingen was. Integendeel: ik trof een warme vrouw, die zeer geïnteresseerd in mijn relaas was en die ook behulpzaam was. Mevrouw O. zei: 'Je komt in aanmerking voor naturalisatie. Je mag Nederlander worden.'

Ik was er toen nog niet klaar voor mijn identiteit op te geven, ik zou immers ook als erkende vluchteling kunnen blijven, zonder naturalisatie. Dat de gezinsvorming sneller zou gaan vond ik net zo belangrijk als het argument dat ik zou kunnen stemmen. Zo heb ik voor het eerst in mijn leven in Nederland gestemd.

Van mijn eerste verkiezingen heb ik een waar project gemaakt. Wekenlang zocht ik naar informatie over de partijen, de kandidaten en de programma's. Natuurlijk was ik fan van een paarse regering, de latere inzichten had ik toen nog niet...

Mijn prille liefde voor de Nederlandse democratie is pas nadien genuanceerd. Ik stemde

op de enige vrouw met een achtergrond als vluchteling, van een linkse partij. Daar maakte ik geen geheim van. Soms was ik onaangenaam verrast door de onverschillige houding van andere migranten over de verkiezingen of politieke participatie – die al veel langer in Nederland woonden of er waren geboren. Stemrecht is toch een feest voor wie uit een ondemocratisch land komt?

De tijd verstreek en andere verkiezingen volgden. De Nederlandse politiek beleefde een ongekend instabiele tijd: de millenniumwisseling ging gepaard met steeds meer globalisering. De onbalans in de wereld en de instroom van enorme welvaart hebben de democratie hier lui gemaakt. De pilaren van deze samenleving – solidariteit, vrijheid en burgerschap – begonnen te wankelen onder afwisselende regeringen die de macht wisten te consolideren: vier keer Balkenende en straks vier keer Rutte.

Mijn herwonnen vrijheid wordt een compliment voor de Nederlandse democratie genoemd, maar ook dit compliment raakt steeds meer teleurgesteld in de houding van Nederland jegens de wereld. De mondiale samenwerking die altijd op moreel-ethische principes gebaseerd was, werd politiek-economisch. De visieloosheid van partijen nam toe. Liberaal werd een kwalificatie voor gearriveerd zijn (en niets meer af willen staan) – en bijna alle partijen begonnen zich liberaal te noemen. Burgerschapsvorming werd synoniem voor het Wilhelmus kunnen zingen en de mondiale variant is allang geen prioriteit meer. De wereld kwam in de vergetelheid terecht en zo ook de positie van Nederland als geëngageerd rijk landje met een grote mond.

Met de komst van Obama werd het mode onder de politici hier om hem te imiteren. Tegelijk werden de lijsten voor lokale, provinciale en landelijke verkiezingen steeds witter – totdat we door *Black lives matter* ontwaakten en de toeslagenaffaire duidelijk maakte dat overheidsinstanties etnisch profileren tot werkwijze verheffen in het land van vrijheid en gelijkheid.

De politiek van opgeblazen teksten en opgestroopte mouwen vervreemde de burger steeds verder van de overheid en werd een voedingsbodem voor populistische zelfverklaringen. Nu Trump het nieuws niet meer beheerst, is er hoop dat de deugdelijkheid terugkeert, samen met de vergeten en verwaarloosde wereld.

De Nederlandse na-apers van Obama zijn nog niet verdwenen. Ik adviseer ze het voorbeeld van de bedachtzame Biden en de progressieve Kamala Harris te volgen. Wie weet wordt de Nederlandse politiek dan nog eens een afspiegeling van de bevolking.

Het roer moet om. Het is tijd voor solide leiderschap met oog voor internationale solidariteit. De uitdagingen – armoede, klimaat, migratie, vrede en veiligheid – vragen om politiek lef, lef dat bij de huidige voormannen en -vrouwen ontbreekt. Dit moest gezegd worden, want: wie zwijgt, stemt toe...

Qader Shafiq

(Foto: Jacqueline van den Boom)

Verloop en gevolgen van de Spaanse griep

De Spaanse griep, die toesloeg tegen het einde van de Eerste Wereldoorlog, trok een spoor van verwoesting door de wereld. Vooral Europa werd erg getroffen. Ook Nederland, zij het in mindere mate. Deze ziekte toont op sommige punten duidelijke overkomsten met de huidige COVID-19-pandemie. Daarom gaan we dieper in op de gevolgen van de Spaanse griep.

Het grote probleem was destijds dat deze ziekte onbekend was en in meerdere verschillende fasen (nieuwe mutaties?) verliep. Er bestond geen therapie die effectief was. De Spaanse griep trof vooral de jonge mannen. Mensen in de bloei van hun leven werden in enkele dagen massaal weggevaagd. Dat verhevigde de publieke angst nog meer. Wie nu foto's van destijds bekijkt - van mensen met mondkapjes in Londen en Parijs en van rijen ziekenhuisbedden in tenten - ziet duidelijke gelijkenissen met de huidige situatie.

De reden waarom de Spaanse griep zoveel slachtoffers kon maken, was de slechte hygiëne tijdens de Eerste Wereldoorlog. De loopgraven waren met hun gebrek aan schoon drinkwater en overvloed aan ongedierte een broedplaats voor ziektes. Daar komt bij dat veel soldaten dicht op elkaar leefden en aan het eind van de oorlog verzwakt waren. Dat zorgde voor snellere verspreiding en een kleinere overlevingskans. Bij latere pandemieën werd daarom veel nadruk gelegd op het wassen van de handen en het vermijden van sociaal contact als enige preventie mogelijkheid.

Zo verwoestend als de huidige pandemie is, de Spaanse griepandemie blijft toch de ergste in de wereldgeschiedenis. Tegen de tijd dat drie golven van deze griep zich in 1918 en 1919 over de hele wereld verspreid hadden, waren ten minste 50 miljoen mensen gestorven. In Nederland stierven ongeveer 60.000 inwoners mede door de veel voorkomende longcomplicaties. (Ter vergelijking: griepandemieën in 1957, 1968 en 2009 eisten naar schatting 3 miljoen mensen wereldwijd.)

Spaanse griep in Nederland

Ook in Nederland manifesteerde de griep zich als eerste in garnizoensplaatsen. Dat gebeurde rond mei 1918. De geneeskunde stond vrijwel machteloos tegen deze griepgolf. Allerlei therapieën werden beproefd, te vergeefs. Militairen verkeerden in een extra kwetsbare positie, omdat zij door de slechte legering elkaar hoestend de luchtweginfecties doorgaven. De Spaanse griep was daarom de grootste killer, ook van onze gemobiliseerde militairen in de

In dergelijke kampen waren Nederlandse dienstplichtigen gelegerd, Kamp de Bilt, 23 juli 1917 (Foto: collectie René van Berlo)

Eerste Wereldoorlog. Bij de eerste griepgolf van 11 juli 1918 werden de eerste ziektegevallen gemeld bij grensarbeiders, mijnwerkers en gemobiliseerde soldaten die contact hadden met het hevig besmette Duitsland. Op dezelfde dag was direct ook de eerste dode te betreuren: een metselaar uit Lonneker die in Duitsland werkte en daar ziek was geworden. Hij overleed in de trein naar huis. Dagelijks berichtten kranten over het toenemende aantal dorpen en steden waar de griep opdook. Al gauw waren duizenden mensen besmet.

Na een piek in augustus daalde het aantal griepdoden snel. Nederland leek het ergste achter de rug te hebben. Maar in het najaar keerde de Spaanse griep in alle hevigheid terug. Ditmaal was het virus agressief en erg dodelijk. Het aantal besmettingen en sterfgevallen steeg in oktober explosief. De slachtoffers waren, anders dan bij de bekende griepvarianten, vooral jonge personen met een sterk afweersysteem. Later is duidelijk geworden dat de plotselinge dood vooral het gevolg was van acuut longoedeem, dat weer het gevolg was van een storm in het immunologische systeem. De griep verzwakte haar slachtoffers zodanig dat ze vatbaar werden voor een longontsteking. Dit werd de meesten, vooral de ouderen, fataal. De griep begon met koude rillingen, het gevoel doodziek te zijn, heftige voorhoofdpijn en nachtmerries. Er ontstonden snel ernstige longcomplicaties met bloed opgeven. De sterfte was hoog. Patiënten konden binnen een paar dagen of zelfs uren overlijden. Ongeveer 10 tot 15 procent van de jongere zieken

stierven door ademnood na enkele dagen door deze griepinfectie. Na een week werd de griep minder, maar bij een groot aantal herstellende grieppatiënten trad daarna nog een tweede koortsgolf op. Deze beruiste op een secundaire bacteriële infectie in de door de griep aange-taste luchtwegen. Naar schatting stierf 1 op de 5 grieplijders daardoor alsnog. Dit waren overwegend de wat ouderen.

Ongunstige omstandigheden

Was deze virale infectie op zich al erg genoeg, zij trof bovendien een hongerende bevolking in ongunstige omstandigheden (ondervoeding, overvolle medische kampen en ziekenhuizen, slechte hygiëne). Dit bevorderde deze bacteriële superinfectie die nog veel slachtoffers, meestal ouderen, doodde, na een iets langduriger sterfbed. In november 1918 eiste de Spaanse griep in Nederland het hoogste aantal mensenlevens. In dagbladen verschenen hele kolommen vol rouwadvertenties. In november bleken 10.645 mensen te zijn overleden aan de griep: drie keer zoveel als in de maand ervoor. Aan het begin van de pandemie kregen de doden een normale begrafenis. Maar toen er zoveel mensen tegelijk stierven, werden ze in snel in elkaar getimmerde ongelakte kisten of soms zelfs slechts in een doek gewikkeld ter aarde besteld. In sommige gemeenten konden de doodgravers het werk niet meer aan en lagen doodskisten op elkaar gestapeld op het kerkhof te wachten.

In voorjaar 1919 was er nog een derde griepgolf die tot juni duurde en ongeveer 1550

slachtoffers vergde. In 1920 was er een kleine griepinfectiegolf.

De geneeskunde had weinig tegen de griepziekte te bieden. De medische behandeling van de griep was symptomatisch, waarbij men tegen de koorts hoge doses aspirine kreeg, die soms zelfs een negatief effect hadden. Preventie was de enige mogelijkheid om invloed op de griepgolf te krijgen. Dat hield in quarantaine, sociale isolatie, mondkapjes, niet spugen bordjes, afstand bewaren, handen wassen en dergelijke. Men zei tegen mensen nadrukkelijk dat ze vaak de handen moesten wassen, niet op elkaar moesten in-hoesten, thuis moesten blijven, weg moesten blijven van andere mensen et cetera. Het schoonmaken van straten en het ontsmetten van openbare ruimtes, zoals kerken, bioscopen, theaters en werkplaatsen, werd beschouwd als hoekstenen bij het beheersen van de verspreiding van de Spaanse griep. Naast het verbieden van menigten buiten winkels en het beperken van het aantal passagiers in het openbaar vervoer. Ze bleken echter niet erg effectief. Het werd als vaderlandslievend aangeprezen om niet publiek te hoesten en thuis te blijven als men ziek was. Het dragen van mondkapjes werd als een vorm van patriotisme gezien. Het dragen van mondkapjes werd in veel landen welhaast verplicht. Maar het dragen van deze kapjes leidde ook tot protesten, bijvoorbeeld in San Francisco.

De mondkapjes hielpen weinig. Toen een tweede golf kwam wilden de mensen die niet meer dragen. Men ziet dan een echt publieke terugslag in het dragen, ondanks dwingende maskeraanbevelingen. Weerstand tegen het dragen van gezichtsbedekking is dus niet nieuw. In 1918 noemden mensen ze vuilvallen.

'Wear a mask or go to jail' (Draag een masker of ga naar de gevangenis). Californië, 1918

Diverse personen voorzagen de kapjes van enkele geknipte gaten, zodat ze sigaren konden roken. De meeste mensen waren volgzzaam, net als nu. Mensen kregen bij het niet-dragen van mondkapjes boetes en belandden soms in de gevangenis. Toen die kapjes niet meer nodig waren, was de opluchting en blijdschap bij de bevolking heel groot.

Daar waar de griep toesloeg werd het sociaal-economische leven stilgelegd. Overheidsdiensten sloten. Fabrieken werden stilgelegd. Veel winkels gingen dicht. De post ondervond grote vertraging. Diverse tramlijnen moesten tijdelijk worden stilgelegd. Stadhuizen waren telefonisch bijna onbereikbaar omdat veel telefonisten thuis ziek in bed lagen. Verder werden op last van de burgemeester de scholen gesloten. Zelfs toen op 11 november de wapenstil-

stand werd gesloten en er een einde aan de krijgshandeling kwam, waren er geen publieke festiviteiten en bijeenkomsten. Door het einde van de oorlog ontstond een massale demobilisatie. Mensen ontweken elkaar om niet besmet te raken.

Diverse diensten raakten ontwricht door het grote aantal zieken, de Geneeskundige Dienst, de brandweer en de politie konden hun zorgtaken nauwelijks aan. De ziekenhuizen lagen vol en er was een schrijnend tekort aan medisch personeel. Het Onze Lieve Vrouwen Gasthuis in Amsterdam moest zelfs de deuren sluiten wegens het grote aantal zieke verpleegsters. Mede door de voedselschaarste en de vele onzekerheden werd de bevolking moedeloos, angstig en geprikkeld, zodat zich diverse rellen voordeden, vooral in Amsterdam.

Mensen verkeerden in doodsangst. De zich plotseling openbarende ziekte die voor de patiënt in een krampachtige worsteling een bijna zeker einde betekende, stemde tot een sombere neerslachtigheid en een naargeestige stemming. Veel mensen raakten prikkelbaar, waardoor conflicten tussen de burgers toenamen, mede door de voedselschaarste.

In sommige landen was de griep een aanleiding om de straat op te gaan en te demonstreren tegen de regering. Omdat het aantal slachtoffers snel opliep, ontstond het idee dat de regering niets of te weinig deed. Vooral in Duitsland waren er tegen het einde van de oorlog muiterijen onder de militairen, die rond de vredesonderhandelingen in opstanden en publieke wanorde eindigde. Dit had ook invloed op bestuurlijk Nederland omdat zij de onrust kon aanjagen. Soms werden restricties opgelegd die ongrondwettelijk waren. Men vroeg zich af of de democratie in de knel kwam. >>

Noodhospitaal tijdens de Spaanse griep, Camp Funston, Kansas, Verenigde Staten

Einde van de pandemie

Medio 1919 nam de ernst van de epidemie af. Het precieze einde van de pandemie wisselde per gebied. Het hing af van de informatie en opleiding van de specialisten en de belangen van de politieke klasse. Pas in 1920 beschouwde men in Nederland deze pandemie beëindigd. Het aantal acute besmettingen verminderde.

Na de acute Spaanse griepgolf (1922) verdween het virus niet onmiddellijk. Deze virusbesmetting kwam jaarlijks terug als onderdeel van de winterse griepgolven. Door de toename van de groeps-immuniteit en het optreden van mutaties in het virus, stierf de ziekte geleidelijk aan uit. Men vermoedt dat pas tijdens de Tweede Wereldoorlog de laatste sporen van het virus zijn verdwenen.

Chronische restverschijnselen

Sporen van hetzelfde virus zijn gevonden in andere griepgolven die jaarlijks deel uitmaakten van de winter-epidemieën door het influenzavirus. De Spaanse griep bleef verschijnen, muteerde en verwierf genetisch materiaal van andere virussen. Zelfs wanneer acute medische verschijnselen van de pandemie zijn verdwenen door groepsimmuniteit, door vaccinatie of een doeltreffende behandeling, dan nog persisteren de medische sporen van de ziekte nog een lange tijd in een bevolking. Een verklaring voor dit verschijnsel is dat erfelijke factoren de immunologische weerstand reguleren. Mensen met afwijkingen van de genen die de immuniteit regelen, bouwen onvoldoende weerstand op tegen de infectie waardoor bij sommige mensen de griep een meer chronisch karakter toont.

Maar er waren ook veel andere chronische restgevolgen van de Spaanse griep. Die kwamen pas bij later onderzoek aan het licht. Veel

Servische consul bezoekt hulpziekenhuis in Rotterdam, februari 1919 (Foto: H.A. van Oudgaarden)

mensen die de Spaanse griep kregen overleefden dit, maar bij veel patiënten kon de ziekte grote schade veroorzaken. Zoals ernstige longafwijkingen of chronische vermoeidheidsklachten. Vaak waren zij voor hun hele leven getekend. Ze konden geen normaal werkzaam leven leiden.

Late effecten van de grote pandemie werden ook zichtbaar bij de kinderen van vrouwen die tijdens zwangerschap de Spaanse griep opliepen. Moeders die ziek werden in de eerste maanden van de zwangerschap - zo ontdekte men later - kregen baby's die na 60 of 70 jaar een ongebruikelijke hogere kans hadden op diabetes I. Moeders die aan het einde van de zwangerschap werden getroffen, hadden de neiging kinderen te baren die vatbaar waren voor nieraandoeningen. Trof de griep de zwangere tijdens de vierde of vijfde maand, dan was

dit geassocieerd met hartaandoeningen bij het kind. Kinderen van zwangeren die tijdens de pandemie werden geboren, groeiden uit tot kortere, armere, lager opgeleide volwassenen met een hoger percentage handicaps dan men zou verwachten. De kans is groot dat geen van de griepbaby's zich bewust was van de schaduw die de pandemie over hun leven wierp. Maar ze waren het bewijs van een wrede waarheid: pandemie.

Dan waren er de vele gevallen van *slaapziekte* (encefalitis lethargica, ofwel EL) na de griepgolf. Hieraan stierven wereldwijd een half miljoen mensen. Deze ziekte werd in de beginfase gekarakteriseerd door slaperigheid en vermoeidheid. Later kregen deze patiënten ernstige neurologische klachten die vrij vaak tot de dood leidden. Ook in Nederland zag men in de jaren 1921 en 1922 veel patiënten die naast de slaapzucht een uiteenlopende reeks van neuropsychiatrische klachten toonden. De ziekte is jarenlang vergeten geweest. De Spaanse griep liet de psyche ook niet onaangeroerd. Door de sociale isolatie en vereenzaming, de angst en radeloosheid ontstond een groot aantal psychische klachten, vooral bij de meer labiele personen. In diverse landen werden meer psychiatrische opnames gezien en nam het aantal suïcides toe, onder andere door vereenzaming. In het Verenigd Koninkrijk was er in 1919 en 1920 als gevolg van deze griep een toename van het aantal psychiatrische en neurologische aandoeningen. Door het sluiten van de scholen en door sterfte van de docenten gedurende de epidemie liepen veel kinderen een leerachterstand op. Die werd nauwelijks ingehaald en had op de latere levensloop een blijvende negatieve invloed.

Een kar volgeladen met lijken van slachtoffers van de Spaanse griep (Foto: Wikipedia)

Tekst: Janwillem Koten

Sporen uit de lucht

De heersende pandemie tikt deze beginmaanden van 2021 de eerste verjaardag aan. Een herdenking die absoluut niet feestelijk is. Pas als COVID-19 uitgeschakeld is, alle virussporen uit de lucht verdwenen zijn, kan enig feestgedruis losbarsten.

Beperkingen

Ook Dukenburgers vergelijken de ongekende antivirusbepalingen met hoe het vroeger moet zijn geweest. Vooral tijdens de Wereldoorlogen met eveneens huis'arrest' en een avondklok. Ouderen met tig kruisjes op hun tijdlijn herinneren jongeren eraan dat die avondklok er eentje was van jaren. Niet alleen het in de avond en nacht moeten binnenblijven, ook de regels voor overdag ervaren ook nu sommigen als gevangenisstraf. Naar de supermarkt of andere essentiële plekken en zeker/vooral aan de wandel of fietsend de natuur in? Oké, doe maar. Maar respecteer de aangereikte regels. Mensen die altijd al fietsen en/of wandelen, zien de massa peddel- en wandelaars schrikbarend toenemen. Allemaal kunnen zij constateren dat er veel minder gevlogen wordt: weinig condenssporen in de schonere lucht. Recreanten in de wijde omgeving waar ze ruim kunnen ademen zonder anderen te ontmoeten, kunnen wel historische sporen uit de lucht waarnemen.

Vliegstrip

Sinds kort is er een ommetje genaamd *Kop van Malden**). Dukenburgers kunnen langs Couwenbergstraat en verdere toeristische routes door Hatert de grens Nijmegen/Malden bereiken, waar de Heumense Hatertseweg het ommetje schampt. En wel in de bocht bij boerderij Berkenbosch. Zó dichtbij Dukenburg dus. Officieel begint het ommetje bij Intratuin/Coffijn aan de Rijksweg, voert dan via Elleboog, de Hoge Brug en het fietspad langs het kanaal tot aan Berkenbosch (einde fietspad). Vervolgens langs het Brouwerijpad, rechtsaf richting huize Elshof met oprijlaan, vandaar links/rechts zigzaggend richting Sint Jacobsweg. Jazeker, een weg die (ook) leidt naar Santiago de Compostella. De Rijksweg overgestoken via de parkeerplaats Kluissestraat naar de Bosweg, de Sportweg en de Nertsstraat, komt de sportieveling terecht op het pad Airstrip B.91. En wat treft hij/zij daar aan? Sporen uit de lucht! Ondergebracht op een teksttableau en een gedenkteken. Nieuwsgierig geworden? Ga eens kijken.

Personeel van de Werftzug van de I./JG 3 (waarvan de naam in deze tijd wordt gewijzigd in II./JG 1) poseert met een fles drank voor een Messerschmitt Bf 109 op vliegveld Volkel. Mogelijk vieren zij een behaalde mijlpaal van de Werftzug.

Bevrijdingsoperaties

Voor wie het te ver weg is, hier enige informatie over drie historische vliegstroken. Na Market Garden - intussen breed in de geschiedenisannalen van deze omgeving opgetekend - was er de Operatie Veritable: de Rijnoversteek in Duitsland. Het Britse leger zocht ruimte nabij de Duitse grens als ondersteuning van de luchtvloot. In maart 1945 viel de keuze op de zuidrand van Malden. Dertien woningen werden meedogenloos gesloopt. In zeventien dagen tijd lag er een staalplaten vliegstrook. De baan deed welgeteld één maand dienst, werd daarna achtergelaten. Omwonenden konden de platen wel gebruiken. Je kunt ze nog aantreffen in een schuur of als omheining. Eén staalplaat met daarop een bankje staat bij het gedenkteken, als tastbaar voorwerp uit vervlogen tijden.

Vliegveld aan de Maas

Hoewel veel eerder aangelegd, viel ook het Maasvliegveld bij Keent de 'eer' te beurt banen te bieden aan legerkisten in de Tweede Wereldoorlog. Een buitengewoon elegant monument genaamd *Vergeten vliegveld bij Keent*

herinnert aan de *Airstrip B.82-Grave*, die in september 1944 een belangrijke rol speelde bij Market Garden. Vooral voor de aanvoer van oorlogsmaterieel via de zogenoemde Corridor tussen het Albertskanaal in België en frontstad Nijmegen. Wie de omgeving langs de Maas tegenwoordig in zich opneemt, hoort het gebulder van vliegtuigmotoren. Dat zijn de sterrenvechters en/of F-16's op vliegveld Volkel. En wat leert hier de geschiedenis? In 1940 legden Duitse troepen een Nachtlandeplatz aan voor de Luftwaffe. De locatie bij Volkel was perfect vanwege het egale terrein. Bovendien was er een spoorlijn; een overwoekerd perronnetje is bewaard gebleven. De oorspronkelijke grasbanen waren zo drassig dat de Duitsers in 1942 twee stenen banen aanlegden, naast een derde grasbaan. In 1943-1944 werd Volkel door eenheden van de Luftwaffe intensief gebruikt. De luchtbasis ging in 1950 over naar de Koninklijke Luchtmacht.

*) *Gevonden via internet.*

Tekst: Hette Morriën. Foto: Nederlands Instituut voor Militaire Historie

CULTUREEL ALLEGAARTJE

Cultuur = manifestaties van kunst, ontspanning en vermaak

Zijn de pandemiebeperkingen eenmaal voorbij, dan is hier een leuk uitje. Met auto en/of fiets ga je naar de veerstoep bij Wamel om je te laten overvaren naar Tiel. De veerboot *Pomona* is er voor voetgangers en fietsers. De heilige koe blijft achter op de parkeerplaats. Na een leuk boottochtje voor kinderen en (groot-)ouders leidt een wandelingetje richting centrum naar voldoende winkels. Een bezoek aan het Flipjemuseum is aan te bevelen. Dit unieke, verrassend interactieve gebeuren huist in een bijzonder bouwwerk. Eveneens in Tiel vindt men het grapje *Zoek-de-poes*. Kat of kater kan ook. Een 'copycat' bracht het huisdier aan op straat(-meubilair). Zoals je naar Wally kunt speuren in Nijmegen-centrum, zo is er nu in Tiel die poezensafari. Een zevenjarig meisje schreef over poezen: tussen kat en poes is geen verschil. Een kater is een mannetje, een poes is een vrouwtje. Een kat is het *allebij*.

Een Nederlandse term die niets aan duidelijkheid overlaat is *alweer/al weer*. In de betekenis: herhaling, opnieuw, weer eens. Opmerkelijk vaak gebruikt met een ondertoon van verbazing. We zeggen dat

Ieder kalenderjaar mag een stad, of mogen twee steden, zich *Culturele hoofdstad van Europa* noemen. In 2020 waren dit Galway en Rijeka, nu is de eer aan Timisoara Elefsina Novi Sad. Oeps, van deze steden zullen handenvol Dukenburgers nooit eerder gehoord hebben. Hoewel, je weet het maar nooit. In het jaar 2020 kon het zevende lustrum van de eretitel gevierd worden. Galway en Rijeka hadden het stempel kuststad gemeen. Galway ligt in Ierland (provincie Connacht) ook vlakbij de Atlantische Oceaan en Rijeka is de grootste Kroatische havenstad (Adriatische Zee). Galway heeft naam gemaakt op het gebied van kunst, muziek, literatuur en als bron van de Ierse taal. De bruisende stad heeft de vaart der tijden bijgehouden en vormt een centrum voor medische apparatuur en technologie. De zuidelijke culturele hoofdstad

wordt ook steevast ingeluid met de term *alweer*. Daar klopt het, maar het is super irritant als je er op let. En er verandert niets aan het bericht als de opsteller het woordje *alweer* weer eens weglaat.

2020, tevens studentenstad, staat bekend om zijn vrijgevochten atmosfeer en vele festivals. Met de programmaslogan *Haven van Diversiteit* werd veel aandacht gegeven aan water, werk en migratie. Komen we bij de titelhouder van 2021: opnieuw een kustplaats maar dan in Griekenland. Met de wortels diep in de oudheid heeft Elefsina geschiedenis geschreven. Volgens Wikipedia liggen de restanten van de eens zo belangrijke cultusplaats middenin de moderne stad in een industriezone. Het absolute centrum in het opgravingsgebied wordt gevormd door een grote vierkante zaal, gedeeltelijk uit de rotsen uitgehouwen. Circa drieduizend mensen pasten in de grote hal waar geheime inwijdingen en mysteriën plaatsvonden. De fundamenten van de hal tonen tweeënveertig zuilen die een houten dakconstructie droegen.

een ukkie van twee alweer drie wordt: Juliet wordt alweer drie. Tien jaar later alweer dertien. Terwijl eerst peuter, later puber Juliet maar één keer drie en één keer dertien wordt/ werd. Een jaarlijks terugkerend evenement

In de Nijmeegse herfstmedia verscheen dit opsporingsbericht: 'Wat is het mooiste, meest innovatieve of duurzaamste Nijmeegse gebouw van de afgelopen twee jaar?' Wie als simpele stadsbewoner de neiging kreeg deze uitdaging te beantwoorden, moet wel aan behoorlijke voorwaarden voldoen. Enkel al de termen 'meest innovatieve' en 'duurzaamste'. Ook al snap je die, hoe weet de eerste de beste leek of er vernieuwend, oerdegelijk groen gebouwd werd/wordt? Daarvoor moet je meer weten van architectuur, hedendaagse constructies, voorschriften, materialen, enzovoort. Laten we daarom met een alledaagse blik eens kijken welke mooie, lees bijzondere, bouwwerken er ooit in onze stad verrezen! Te beginnen in Dukenburg? Grapje ... Nou nee, er worden immers twee mega-supermarkten opgetrokken in het hart van ons stadsdeel. Vernieuwend tot en met. Die panden moeten uiteraard jaren mee. Reken maar dat er een doortimmerd bouwplan is gehanteerd. Veel omwonenden hielden een oogje in het zeil tijdens de bouwperiode. Of beide winkels ook duurzaam zijn? Voor het etiket 'mooiste' bouwwerk is het afwachten. Mooi zijn wel – ook in Meijhorst, met de rug naar Tolhuis – de panden waarin nu Hara zit en een paar huisnummers verderop het FenL-gebouw waarin antikraak huist. Kijken we met een drone-blik rond in de overige wijken, dan komt de Teersdijk in beeld, bijzonder vanwege de leeftijd van de weg, het Tolhuis in de gelijknamige wijk en het Hert in Zwanenveld*). Je zou *oud* hier kunnen bestempelen als *duurzaam*, hetgeen ook geldt voor tapasrestaurant 't

Deze flats in Weezenhof komen voor in het boek 'Mijn favoriete gebouw in Nijmegen'

Zusje in Lankforst als ooit de orangerie van landgoed Duckenburg. Die andere Orangerie in Malvert zou best eens in het moderne oog gaan lopen, als de metamorfosetijd voorbij is. De Wollewei is vooral binnenshuis innovatief uitgevoerd, evenals de Horizon in Meijhorst. Hierdoor terug in hartje Dukenburg, waar ook de sporthal zodanig opgeknapt werd dat het gebouw eigentijds geworden is. En dan, pal ernaast die Oostduitse KPN-bunker met die enorme mast, hoe is die ooit in deze woonwijk terechtgekomen? O, als knooppunt voor telecommunicatie, tuurlijk. Functioneel, maar allesbehalve fraai. Gelukkig wel vrij van grafiti, dankzij de hoge hekken rondom. Verlaten we Meijhorst via de Staddijk, dan staan daar enkele vrijstaande Dukenburger woningen, met de boerderij (Michi) als ouwetje, maar wel doorlopend gemoderniseerd. Aldenhof kunnen we bijna links laten liggen, hoewel je er met de achtertuinen aan het Snoeckaert-van-Schauburgpad parallel aan de Van Apelterenweg grote vrijstaande huizen aantreft. Op de hoek bij de toegang tot Aldenhof ziet ook het kantoor van WoonGenoot er apart uit. Minder curieus als je weet dat het eerst een vierkant ketelhuis was met

schoorsteen, waaroverheen na verloop van tijd de blauwe verdieping op pijlers werd geplaatst. Langs de doorgaande straat was lang geleden een winkelcentrum, nu is er aantrekkelijke laagbouw. Aldenhof verlatend vliegt de drone richting Weezenhof. Hier bevindt zich in de knik van de Staddijk richting De Diervoort de historische boerderij (de Weezenhof) van de familie Kokke. Blijven we in die uiterste zuidhoek van Dukenburg dan komen daar enkele particuliere panden in beeld die bij verkoop ver meer euri opleveren dan de rest van de woningen en appartementen in ons stadsdeel. De onder architectuur gebouwde woonhuizen tikken het miljoen aan of gaan er ruim overheen. Jazeker, in Dukenburg! Laat daar nu toch ook dronebeelden voorbijkomen van het Huis van Weezenhof. Daar valt geen enkel etiket op te plakken van *mooiste* of *duurzaamste*, maar innovatief functioneel is het Huis zeker. Een klein leger van Weezenhoffers maakt hier van de nood een deugd!

*) De drone sloeg per ongeluk (?) de Heeren van Nijmegen over!

De Autorai in februari 2001 showde op een achterafplekje de SpykerC8 Laviolette. Aan het aluminium autootje bungelde een prijskaart van 700.000 gulden. De Euro was er nog niet, anders was de ophef over dit coupeetje wellicht groter geweest.

Het was één winterdag lang hét nieuws in Nederland: welke slagzin (helaas aldoor *slogan* genoemd) verdient de titel *Slechtste van 2020*. De uiteindelijke winnaar moet zo snel mogelijk vergeten worden, zóóó slecht en bovendien Vlaams! Nummer twee mag wèl met trots vermeld worden. Bij een dakgootrenovatiespecialist in onze Achterhoek werkt Stan, die met zijn collega Tom de populaire kreet OMG (Oh my God!) vertaalde naar *O my Goot!* Stan mocht er positief over vertellen in de media, want de slagzin tovert op menig gezicht een grijns. Als er mensen zijn die snel een telefoto maken van de bedrijfsbusjes voorzien van OMG, dan wordt de inval van Stan en Tom zeker als humor gezien.

MOZAÏEKTEGELS IN DUKENBURG

Dukenburg in stukjes

ONTMOETINGSTUIN

Gedichten gezocht

In de Ontmoetingstuin in Meijhorst kun je rondwandelen, op een bankje genieten van de groei en bloei van de planten en gedichten lezen.

Iedere maand zijn er nieuwe teksten. We zijn op zoek naar dichters in Dukenburg die met hun gedichten anderen willen inspireren. Zo kwam het dichterscollectief Vers uit Heumen al eens gedichten schrijven in de tuin. Voor de komende maanden zijn we op zoek naar gedichten met de volgende thema's: contact (maart), opnieuw leven! (april), vrijheid (mei). Ook andere ideeën om de wissellijsten te vullen zijn welkom.

Je kunt je gedicht of idee sturen naar secretariaat@ontmoetingskerk.net.

Tekst: Joska van der Meer
Foto: Ontmoetingskerk

VEEL SCHADE DOOR SNEEUW EN GLADHEID

Een zondag met sneeuw en een schrijnende oosterwind bracht ook in Dukenburg veel overlast. Het openbaar vervoer lag drie dagen stil. De sneeuw was hier en daar opgewaaid tot 80 à 90 centimeter. Op veel plekken lag een ijsplaat onder het sneeuwdek. Dit alles maakte het voor de sneeuwruimploegen vaak ondoenlijk de weg goed berijdbaar te houden.

Binnen een week sloeg het dan weer volledig om. Van een weekend met min 10 graden naar het volgende weekend met plus 17 graden.

Wat bleef waren de schades aan wegen en wegmeubilair. Door aanrijdingen maar ook door het sneeuwschuiven omdat middengeleiders en stoepranden niet goed zichtbaar waren.

Het meest vallen nog de gaten in het asfalt bij de wegen op. Vooral daar waar scheuren in het asfalt zaten is het binnengedrongen smeltwater door de vorst uitgezet. Dat heeft het wegdek kapot gedrukt.

Veel van de schades zullen inmiddels wel bekend zijn. Heeft het zin zaken nog via de meld&herstellijn te melden? We vragen het aan wijkregisseur Maryse Slingerland. 'Jazeker heeft melden zin', antwoordt ze. 'Het is helemaal niet erg dat er meerdere meldingen over een onderwerp binnenkomen bij de gemeente. Meerdere meldingen van verschillende bewoners zetten het ook hoger op de prioriteitenlijst.'

Soms zal in een bepaalde situatie niet direct tot reparatie overgegaan worden. Dat kan omdat er op andere plekken gewerkt wordt, bijvoorbeeld bij meer gevaarlijke punten of dat er binnenkort op hetzelfde punt al werkzaamheden gepland zijn. Wanneer men hier niet voldoende uitleg over krijgt of het wel heel lang duurt, kan men met het meldingsnummer dit melden en vragen wat er aan de hand is. Maryse en haar collega's zijn hiervoor bereikbaar via mailadres: wijkregisseurdukenburg@nijmegen.nl.

Tekst en foto: Peter Saras

BEVERBRUG GEPLAATST

In de Geologenstrook-Noord in Zwanenveld is op dinsdag 23 februari de *Beverbrug* geplaatst. Twee dagen later was hij open voor gebruik.

Dinsdag even voor 13.00 uur arriveerden een grote mobiele kraan en een vrachtwagen met de nieuwe brug op de kruising 10^e straat Tolhuis en Van Schuylenburgweg. Na een snelle opbouw van de kraan hing om 13.37 uur de brug in de takels om naar zijn nieuwe plek gebracht te worden. Na wat kleine aanpassingen aan de brughoofden lag de brug daar om 13.56 uur.

De oude brug die in slechte staat was, werd afgelopen weken al weggehaald. Het eigenlijke plan was om deze brug iets verder naar het noordwesten te plaatsen, maar om-

dat daarmee het leefgebied van de bever in gevaar kwam heeft men ervoor gekozen de nieuwe brug op de oude plek te plaatsen. Diezelfde beverfamilie zorgde ook voor de nieuwe naam van de brug: *Beverbrug*.

De bewoners die wij spraken waren unaniem positief over het resultaat. 'Een hele mooie brug', was een van de reacties. Over de nieuwe stukken pad er naartoe waren ze minder tevreden. Er ligt een dikke laag grind, waardoor de brug nauwelijks bereikbaar is voor mensen die slecht ter been zijn. De gemeente meldt daarover: 'Als ze een tijdje liggen, zal het beter gaan, omdat het grind nu nog erg grof is.'

Tekst en foto's: Peter Saras en René van Berlo

GEPRINTE BRUG

De realisatie van de geprinte brug in Geologenstrook-Zuid in Zwanenveld is weer iets dichterbij gekomen.

Begin maart stond een hoge kraan in het park, die grote betonnen delen van de brug op zijn plek legde. Het eerste deel werd op 4 maart geleverd. Bovenstaande foto is een dag later gemaakt. Het geleverde deel was omringd door metalen buizen en houten planken. Kennelijk wachtte men toen op de levering van de andere delen, want er was geen activiteit te bekennen.

Ongeveer anderhalf jaar hadden de werkzaamheden stilgelegen. Eind 2020 zijn ze weer hervat. In januari werden mallen geplaatst, waarin de poten van de brug komen.

De gemeente meldde in een schrijven aan omwonenden dat - als alles volgens de planning verloopt - de brug vóór de zomer van 2021 wordt geplaatst.

Tekst: René van Berlo

Foto's: René van Berlo en Peter Saras

DE VIJVERHORST

Storingen in complex

In complex de Vijverhorst vindt momenteel groot onderhoud plaats. De installatie voor warmte en warm water wordt in april/mei van dit jaar vervangen. Hij loopt op zijn laatste benen en levert daardoor op piekmomenten onvoldoende warm water.

Portaal meldt ons dat de monteurs alles op alles stellen de storingen direct te verhelpen. Bewoners is het advies gegeven om zoveel mogelijk te spreiden in warmwaterverbruik en buiten de piekmomenten te douchen en af te wassen, zodat de ketel voldoende kan bijwarmen. Daarnaast vindt er renovatie plaats. Er kan na een ingreep in leidingen of radiatorknoppen luchtvorming plaatsvinden in de systemen, waardoor de radiatoren niet verwarmen. Ook hiervoor komt bij melding direct een monteur. Bewoners zijn hierover geïnformeerd. Het is natuurlijk jammer dat dit ongemak er nu is in het staartje van de winter en met veel mensen die door corona thuiswerken. In de volgende Dukenburger komen we terug op de renovatiewerkzaamheden in de Vijverhorst.

Tekst en foto: Peter Saras

ZWANENVELD BELEVINGSKAART VERSPREID

Leerlingen van de Prins Mauritschool en opbouwwerker Sara bekijken de belevingskaart

De eerste Zwanenveld Belevingskaart is uitgereikt aan leerlingen van de Prins Mauritschool. De kaart is ook huis-aan-huis verspreid in de wijk.

Op een getekende plattegrond van Zwanenveld staan op een speelse manier hoogtepunten en andere interessante zaken vermeld. Op de andere zijde staan beschrij-

vingen hiervan. De belevingskaart is een initiatief van de gemeente Nijmegen. Ze is gemaakt door Marieke van Doorn die hiervoor met veel mensen in de wijk heeft overlegd. De kaart is gratis verkrijgbaar bij de bibliotheek en wijkcentrum de Grondel in Zwanenveld.

Tekst en foto: René van Berlo

BUITENTRAININGEN MICH

Een van de coronamaatregelen van de harde lockdown is dat we niet binnen mogen sporten. Dit betekent dat we een groot deel van de lessen online aanbieden.

De jeugd tot en met 26 jaar traint inmiddels weer buiten. Beweging draagt niet alleen bij aan lichamelijke gezondheid maar ze-

ker ook aan geestelijk welzijn. Een half uur per dag wandelen of fietsen is al voldoende. Voeg daar wat Michibeweging aan toe en je komt deze harde lockdown hopelijk goed door. Bewegen helpt!

Zie ook www.trainingscentrum-michi.nl.

Tekst: Niek en Suze-Nanne Hermsen-Litjens
Foto: Jacqueline van den Boom

GILBERT DE BRUIJN: STADSPARK STADDIJK

Winter was het en flink ook. Sneeuw en ijs vulden het park. Heerlijk om foto's te maken. Het roodborstje zat te genieten in het zonnetje op het ijs. Alle veertjes opgezet als een tennisballetje om de warmte binnen te houden, nog net niet met de oogjes dicht. Wij mensen doen hetzelfde, dikke jas aan, meerdere laagjes kleding en hop naar buiten. Volgende keer is het hopelijk volop lente en ga ik weer genieten van de roodborstjes en alle andere vogeltjes in ons prachtige Staddijkpark.

Tekst en foto: Gilbert de Bruijn

GROEN DOEN!

Om op een laagdrempelige manier duurzame initiatieven vanuit de wijkbewoners te stimuleren en te ondersteunen, is het project *Groen Doen!* ontstaan.

Met Groen Doen! hebben Stichting Green Challenges, Lentekracht en Bureau Wijland de handen ineengeslagen om uw ideeën voor een groene en duurzame buurt te verwezenlijken. Opdat groen denken en groen handelen van iedereen worden vergroot.

De roep om klimaatverandering en leefbaarheid op aarde is de verantwoordelijkheid van ons allemaal. Ook al voelen deze thema's soms oneindig groot en ongrijpbaar, we kunnen hier allemaal al gemakkelijk ons steentje aan bijdragen in onze eigen straat, buurt of wijk. In Nijmegen onderscheiden we ons met diverse initiatieven die zich richten op een gezond leefklimaat, vergroening en duurzaamheid op buurtniveau en zijn er veel bewoners die graag iets of meer zouden willen doen in hun wijk. Mede daarvoor heeft onze stad in 2018 de prijs van de groene hoofdstad van Europa gekregen.

Het gaat echter niet alleen om vergroenen van de buurt. In deze tijden van pandemie zijn bij veel Nijmegenaren gevoelens van eenzaamheid en isolatie ontstaan. Met ontmoeting, verbinding en oog voor elkaar via de natuur kunnen wij meer personen betrekken bij een duurzamere wereld.

Wij roepen alle inwoners op om hun ideeën van het bouwen van een insectenhotel met de kinderen tot het planten van bomen en struiken in het buurtplantsoen, tot het verbannen van plastic uit de wijk of eenzaamheid bij ouderen tegengaan door middel van tuinonderhoud zich bij ons aan te melden. Uw ideeën zullen wij daarna vertalen naar een concreet plan. Tevens zullen wij u ondersteunen bij het vinden van de benodigde middelen en kennis.

Vanuit Groen Doen! zullen wij tijdens een groen evenement zoals *Ontmoeting Di-Vers* bekendheid geven aan uw duurzame initiatieven. Zodat uw initiatief onze stadgenoten verder kunnen inspireren.

Om in te schrijven of voor meer informatie kunt u zich wenden tot:
bram@lentekracht.com
kleurrijkgroen@bureauwijland.nl

We verheugen ons op uw ideeën.

Tekst en poster: Kleurrijk groen

BIJNA LEGE eHUB

De eHUB in Zwanenveld is bijna leeg. Er is alleen een elektrische bakfiets. De elektrische fietsen zijn nog steeds verdwenen. Wel zijn er twee oplaadpunten voor elektrische auto's.

Een jaar geleden zijn in Nijmegen tien eHUB's aangelegd. Het is een Europese proef om schoner vervoer te stimuleren. Mensen kunnen hier elektrische fietsen, scooters, bakfietsen en deelauto's huren. In Dukenburg is één eHUB: nabij de hoofdingang van de Prins Mauritschool in Zwanenveld.

Kort na de start van het project bleken diverse eHUB's geen elektrische aansluiting te hebben. Die is noodzakelijk om e-bikes op te laden. In Zwanenveld ontbreekt die aansluiting nog steeds.

Na enkele maanden verdwenen bij de meeste eHUB's de elektrische fietsen. Op diverse plekken zijn ze weer terug, maar niet in Zwanenveld.

Nadat ondergetekende hier een opmerking over gemaakt had, kwam de gemeente met de volgende antwoorden:

- Voor de elektrische fietsen zoeken we nog een oplossing. Er was hier zoveel sprake van vandalisme dat besloten is om de fietsen weg te halen. De vraag is of ze nog terug gaan komen. Wellicht als we een ander model fiets kunnen regelen.
- De bakfiets hoeft geen stroomaansluiting te hebben. De batterij wordt regelmatig vervangen. Het verhuren van de bakfiets loopt overigens erg goed op deze locatie, één van de beste plekken.
- De deelauto's van Amber komen binnenkort beschikbaar op deze locatie. Ze zijn dan te reserveren via de Amber-app.'

Tekst en foto: René van Berlo

WINKELCENTRUM WEEZENHOF

Winkelcentrum Weezenhof op 9 september 2017

Gaat er toch wat gebeuren?

In de nacht van 10 op 11 april 2017 werd het Winkelcentrum Weezenhof getroffen door een brand. Bijna vier jaar later ligt het er nog even treurig bij.

Is er in die periode dan niets meer gebeurd? In het najaar van 2017 belegde het Bewonersplatform Weezenhof onder leiding van Hella Hogenboom en Carel van Nahuijs een inspiratieavond, waarbij de bewoners hun ideeën over de toekomst van de centrumlocatie konden spuien. Het leidde tot de oprichting van de werkgroep Strategie Centrumlocatie van het platform, onder voorzitterschap van ondergetekende. Namens de werkgroep en het platform ontwikkelde een van onze leden, Kees Teeken, een visiedocument over de centrumlocatie. Hierin werden de wensen van bewoners en de mogelijkheden van de locatie geïntegreerd. Centraal stond het idee van ontmoeten. In de verwachting dat een nieuwe Prins Clauschool de oude zou vervangen, omvatte het visiedocument een verbinding met de nieuwe school door middel van een ontmoetingsplein. In het winkelcentrum zouden het winkelen, sociale en medische voorzieningen en levensloopbestendig wonen samenkomen. *De Dukenburger* presenteerde het plan in het februari-nummer van 2019. Helaas begon toen het lange wachten.

De gemeente wilde eerst een besluit nemen over het bewinkelingsplan voor Dukenburg. Dat werd aangenomen door de gemeenteraad en voorzag in de Weezenhof ruimte voor twee supermarkten. *De Dukenburger* van mei 2019 schreef dat daarvoor duidelijk geen ruimte zou zijn. De eigendomsverhoudingen van de centrumlocatie waren (en zijn nog steeds) erg versnipperd, waarbij projectontwikkelaar Hendriks het grootste deel in bezit heeft. Daarom heeft de werkgroep er steeds op aangedrongen

dat de gemeente Nijmegen de regie zou nemen in de herbouw van de centrumlocatie, om belanghebbenden op één lijn te krijgen en te zorgen voor de nodige aanpassingen van het bestemmingsplan.

De grote stilte bleef. Dat lag niet aan *de Dukenburger*. In het nummer van september 2020 publiceerde het een interview met burgemeester Bruls met de kop 'Er moet wat aan het winkelcentrum gedaan worden.' In dezelfde maand maakte wethouder Vergunst bekend dat de gemeente eruit was. Er zou in oktober een akkoord gesloten worden met de projectontwikkelaar over de bouw van een winkelcentrum met ruimte voor medisch-sociale voorzieningen en 115 zorgbestendige woningen. De maanden gingen voorbij, maar er werd niets bekend over een akkoord. In haar laatste vergadering van februari had de werkgroep gehoopt te kunnen spreken over een concreet plan. Nu hebben we vernomen dat de Commissie Beeldkwaliteit van de gemeente zich op 11 maart buigt over een plan voor het winkelcentrum. De verantwoordelijke ambtenaar van de gemeente heeft de voorzitter van het platform beloofd dan de wijk in te gaan om het plan voor te leggen.

Gaan we het nog meemaken dat Weezenhof een nieuw winkelcentrum krijgt? Met enige jaloezie zien we hoe het nieuwe winkelcentrum in Meijhorst vorm krijgt en hoe het Winkelcentrum Dukenburg gerenoveerd wordt. Maar we zijn trots op ons Huis van Weezenhof dat heeft laten zien dat de bewoners van onze wijk de verbinding zoeken. In een nieuw winkelcentrum mag dat niet verdwijnen.

Tekst: Jos Aarts, voorzitter werkgroep Centrumlocatie van Bewonersplatform Weezenhof. Foto: Jacqueline van den Boom

DE KLUS IS BIJNA GEKLAARD

Theo Nierkes

We zijn in februari op bezoek bij Theo Nierkes, uitvoerder van *Ten Brinke Bouw BV* die de twee supers in Meijhorst bouwt. We leerden Theo in de lente van 2020 kennen bij het plaatsen van de bouwhekken en de bouwketen. Hij werd het gezicht van de bouwer voor ons. Hij benadrukte daarbij dat er achter hem een heel team aan het werk is. Zonder dat team was dit niet mogelijk.

Driekwart jaar lang zou hij de manager zijn van de vele onderaannemers, kraanmachinisten, betonwagenaanvoerders en de steeds wisselende populatie aan bouwvakkers. En tussendoor moest hij ook ervoor zorgen dat de materialen op tijd op de bouw zijn.

Theo, 54 jaar uit het Achterhoekse Wehl, zit al 32 jaar in het vak. Hij is 15 jaar uitvoerder en 12½ jaar in dienst bij Ten Brinke. Vanuit zijn hooggelegen post in de bouwkeet overziet hij de bouwplaats. Maar eigenlijk is hij meer 'in zijn sas' op de werkvloer tussen de mensen. Dit werd duidelijk wanneer je op de bouwplaats kwam en je de Achterhoeker dan bijna altijd op de werkvloer aantroef.

Contact en uitleg bewoners

Theo legde uit waar wat gebeurde en - bij gebleken interesse - ook waarom het op die bepaalde manier gedaan werd. Nog in alle rust werd er voor de bouwvakvakantie gestart met het boren van de 295 schroefpalen, de dragers van het fundament. Goed gepland, want zo kon het beton uitharden in die vakantieweken. Met stralend mooi weer werd in de zomer van 2020 het beton gestort en werden de vloeren gelegd. Dat weer, op die sneeuwweek in februari na,

was de bouwers erg toeschietelijk. En zo zagen we in de herfst de staalskeletten van de beide supers omhoogschieten. En opeens werden, voor de buitenstaander, de contouren van de nieuwe winkels zichtbaar. Toch heel anders dan op een tekening. Het werd reëel, tastbaar. Het hoogste punt werd op 5 november gevierd, samen met bouwdirecteur en wethouder en gastheer Theo (hoe veelzijdig kun je zijn). De eerste oplevering van de nieuwe Albert Heijn werd ruim op tijd gehaald. Bij de nieuwe Lidl werd in februari nog hard gewerkt aan de buitenmuren en de laad-/loskuil.

Project loopt op schema

Twee weken vertraging door de winterse omstandigheden, dat hebben de wegenbouwers met de aanleg van de wegen en parkeerplaatsen tussen de supers. Maar met opnieuw mooi weer denkt men dit grotendeels in te lopen. Op 19 maart moeten de bouwketen weg zijn. De winkelafterwerking is aan de mensen van de Lidl en Albert Heijn. De planning van Albert Heijn blijft even strak: opening 8 april. Wat dan volgt is de sloop van de oude Albert Heijn en de inrichting van de openbare ruimte. Dit laatste ligt in handen van de gemeente Nijmegen.

Nieuwe klus

Theo is inmiddels al begonnen aan zijn nieuwe klus en is niet meer de hele tijd in Meijhorst. In maart is hij definitief aan het werk in Hendrik-Ido-Ambacht, waar hij samen met een collega-uitvoerder werkt aan een luxe appartementencomplex.

Tekst en foto: Peter Saras

NIEUWS MALVERT

De Orangerie in februari 2021

Renovatie Orangerie

Deze week is men weer begonnen met de renovatie van de Orangerie. De komende maanden gaat men opnieuw volop aan de slag, zo vertelde een van de werkuitevoerders. Het is de bedoeling dat in het najaar de boel wordt opgeleverd. Maar zeker is dat nog niet. Hoe de eigendomsverhoudingen liggen, wist de uitvoerder niet. Een goed ding is echter dat tijdens de zomermaanden de ergste rommel zal zijn opgeruimd. Dat zal het winkelcentrum een aantrekkelijker aanzien geven.

Nieuwe eigenaar Bizim

Er is een nieuwe eigenaar gekomen in Bizim, het Arabische supermarktje in het winkelcentrum. Ik sprak met de nieuwe uitbater Aygan Gören. De winkel blijft voorlopig dezelfde formule voortzetten. Bij rondgang in de zaak zag ik inderdaad dezelfde prijzen, hetzelfde assortiment en de vertrouwde opstelling van de waren.

Scheepers beperkt open

Ik sprak met Sjaak Scheepers, de eigenaar van de fietswinkel. De zaak is aan de achterkant steeds open geweest voor reparaties. Maar Sjaak vertelde me dat zijn fietsenzaak sinds 3 maart weer beperkt open gaat. In overeenstemming met de coronamaatregelen moet men voordat men de zaak bezoekt wel een telefonische afspraak maken.

Tekst: Janwillem Koten

Foto: René van Berlo

WOUTER VAN BERNEBEEK: OVERASSETSE EN HATERTSE VENNEN

Tornadoschade 15 juni 2019

HELAAS... BUURTZORG VERTREKT UIT DUKENBURG

Helaas, helaas, er is een goede patiëntenservice die Dukenburg gaat verlaten, namelijk de Buurtzorg met een kantoor in Wijkcentrum Dukenburg in Meijhorst.

Van deze buurtzorg hoorde je van de cliënten niets dan goeds. Ze werkten stipt, professioneel en met grote dienstbaarheid, toewijding en inlevingsvermogen. Vandaar dat dit vertrek door velen wordt betreurd.

Maar men laat de patiënten niet in de steek. De patiënten in Meijhorst en Lankforst worden nu door het team Zuidwest 2 onder hun hoede genomen. De Weezenhovenaren vallen nu onder het team Malden en de mensen van de overige Dukenburgse wijken onder het team Hatert 2. Ondertussen is men het kantoor in het wijkcentrum aan het leegmaken. Op 1 maart is het kantoor opgeleverd en is de buurtzorg van daaruit gestaakt. Dat betekent wel dat de huidige verzorgde cliënten aan enkele nieuwe verzorgers moeten

wennen. Maar dat levert geen problemen op omdat men voldoende voorlichting krijgt wie gaat komen en wie van de zorgmedewerkers van het oude team naar elders gaan. Enkele van de zorgmedewerkers van het voormalige Dukenburgse team gaan nu naar Malden, waar reeds een team bestaat.

Als het goed is zal men van deze interne verhuizing als cliënt nauwelijks iets merken. Alle cliënten worden voorgelicht door een persoonlijk bezoek, waarbij met de cliënten over een

eventuele nieuwe werkindeling wordt overlegd. De meeste mensen zijn nu al tijdig bezocht en voorgelicht. Deze gesprekken verliepen soepel.

De reden waarom Buurtzorg Dukenburg geen wijkverpleegkundigen als aanvulling van het bestaande team kan krijgen is onduidelijk. Het vermoeden bestaat dat men opziet tegen een dienstverband in Dukenburg. Hoewel de sollicitanten voor Dukenburg wel interesse toonden haakte men zonder duidelijke redenen aan te geven af.

Rest ons de vroegere staf, bestaande uit Janneke, Meriam, Rachel, José en Maren, hartelijk te danken voor hun excellente zorg en hen tevens een mooie nieuwe werkplek toe te wensen. Het ga jullie naar wij hopen goed in je nieuwe baan.

Tekst: Janwillem Koten

Foto: Corporate-Rebels

NACHTOMMETJES ZOEKEN HERINNERINGEN

Tijdens het jaarlijkse wandelevenement Nacht van de Ommetjes worden verhalen van vroeger opgerakeld. Maar ook verrassende nieuwe verhalen worden gedeeld waaraan artiesten hun meeslepende bijdrage leveren.

Heb je meegelopen met de Nacht van de Ommetjes en daar een mooie herinnering aan overgehouden? Een foto? Een filmpje? Een verhaal? Deel het! De organisatie van Nacht van de Ommetjes nodigt met het project Mo(nu)mentjes iedereen uit om mee te doen.

Zo roepen ze iedereen op om via www.denachtvandeommetjes.nl verhalen, herinneringen en leuke momenten van de afgelopen 10 jaar Nacht van de Ommetjes te delen. Ben je een (voormalig) organisator of vrijwilliger? De organisatie is ook op zoek naar oude documenten zoals vergaderverslagen, muziekstukken, gedichten en teksten die ooit voor de Ommetjes zijn gebruikt. Heb je een recent(er) verhaal over je wijk of buurt? Laat je horen! Alle verhalen over Nijmeegse wijken zijn welkom, zolang jij je er maar mee verbonden voelt. De Nacht van de Ommetjes zal plaatvinden

op 29 mei 2021 tussen 20 en 22 uur in verschillende Nijmeegse wijken. Meld je aan om mee te lopen of organiseer zelf een Ommetje door te mailen naar info@nachtvandeommetjes.nl.

Tekst: Belinda Limani

Foto: Jacqueline van den Boom

LINDENBERG

Nu de deuren van de Lindenberg langer gesloten moeten blijven, komt Lindenberg Cultuurhuis met volwaardige online alternatieven. Cultuureducatie voor iedereen toegankelijk, veilig vanuit thuis.

In de nieuwe reeks *Maak het mee online* biedt de Lindenberg vanaf half maart online-workshops in alle kunst disciplines. Ook zijn er nieuwe online-jeugdvoorstellingen waarbij kinderen een verrassingspakketje in de brievenbus krijgen. Voor een echte theaterervaring, maar dan thuis. Het online aanbod is te reserveren via de website van de Lindenberg.

Online-workshops

Corona of niet, juist in deze periode is een creatieve uitlaatklep belangrijk. Met de nieuwe online-workshops die de Lindenberg aanbiedt, kan men zich blijven ontwikkelen. Met een kunstvakdocent én andere creatieve leergierigen. Van gitaaryoga tot tekenen in eigen tuin en improviseren met sprookjesfiguren. Alle workshops worden door kunstvakdocenten van de Lindenberg gegeven via Zoom. De eerste workshop Gitaaryoga start op maandag 15 maart.

Online-voorstellingen

Nu bezoek aan theater niet mogelijk is, komt het theater naar de bezoeker toe. De Lindenberg biedt online-registraties aan van actuele jeugdvoorstellingen die eigenlijk te zien zouden zijn in het theater. Deze kijkervaring is aan te vullen met een theaterverrassingspakketje om de magie van het theater naar de huiskamer te halen. Dit pakketje ontvangt de jeugdige bezoeker in de brievenbus en bevat onder andere een creatieve doopdracht, gemaakt door een Lindenbergdocent. Er zijn online-jeugdvoorstellingen en bijbehorende theaterpakketjes in verschillende leeftijdscategorieën.

Praktische informatie

De online-workshops en online-registraties van jeugdvoorstellingen met theaterpakketjes zijn online te bestellen via www.delindenberg.com/maak-het-mee-online.

Tekst: Esther Vissers, Lindenberg

DEEL DE DAG DUKENBURG

Dagbesteding voor licht dementerenden gaat door. Voor informatie bel 088 - 00 172 02 tussen 9.00 en 10.30 uur of tussen 15.00 en 16.30 uur. **Foto:** Jacqueline van den Boom

BETROKKEN WIJK

Mede door betrokken wijk-/buurtbewoners verlies en verdriet verzacht.

Niet iedereen is het, kan het zijn, wil het zijn of zou het willen worden. Maar gelukkig zijn ze er al wel: de betrokken buurtbewoners.

Wat is het prettig te wonen in een omgeving waar men naar elkaar omkijkt. Waar men oog heeft voor de ander en even belangstelling toont. Waar men met een klein gebaar groots medeleven weet te betuigen. Waar men even informeert hoe het ermee is.

Dank voor de condoleancekaartjes, de appjes, bloemen en telefoontjes. De kaarsjes die hebben gebrand op woensdagmiddag de 17^e februari. En last but not least, dank aan die buurtbewoners, die gewerkt hebben aan en of aanwezig waren bij de onthulling van zijn gedenk-bordje. Een prachtig eerbetoon aan mijn overleden hond en maatje Desmo.

Dank voor ieders bijdrage in welke vorm van betrokkenheid dan ook.

Tekst en foto's: Hanneke Verweij

CREATIEVE ACTIE VOEDSELBANK & PRO ART

De coronacrisis duurt al meer dan een jaar en zoals het er naar uitziet is het nog niet voorbij. Eind februari waren de zware coronamaatregelen nog steeds van kracht. Ook in maart gelden nog veel maatregelen.

Bij veel ondernemers is de bodem van de portemonnee ondanks overheidssteun bereikt of in zicht, pensioenen zijn opgegeven en banen worden geschrapt. Het ziet er naar uit dat vele mensen in de komende tijd met financiële problemen komen te zitten en misschien wel een beroep moeten doen op de voedselbank. Veel meer mensen dan normaal gesproken het geval zou zijn. De voedselbank wil ook deze nieuwe stroom mensen, die hulp nodig hebben, kunnen blijven voorzien in hun basisbehoefte.

Samen met Pro Art kunstenaarsbenodigdheden uit Nijmegen wil de voedselbank door middel van een *creatieve uitdaging* zorgen voor een financiële injectie. Het doel is dat mensen die als gevolg van de coronacrisis een beroep moeten doen op de voedselbank ook daadwerkelijk geholpen kunnen worden.

Hoe het werkt

De *creatieve uitdaging* van Pro Art kunstenaarsbenodigdheden werkt als volgt:

Elke klant van Pro Art ontvangt bij een aankoop een schilderdoekje. Men wordt gevraagd om op deze doekjes van 15 x 15 centimeter (tegeltjes) uitspraken, spreekwoorden of uitdrukkingen te schilderen of te tekenen, voorzien van een eigen decoratie daar omheen. Deze uitdrukkingen mo-

gen zeker betrekking hebben op het afgelopen corona- of politiek jaar. Originaliteit staat hierbij hoog in 't vaandel. Qua materiaal is alles toegestaan: potlood, marker, olieverf, acrylverf, waterverf, houtskool, bedenk het maar!

Deelnemers zenden een foto van hun creatie in via de mail info@pro-art.nl. Meer informatie over deze actie is te vinden op de website: pro-art.nl/creatieve-uitdaging.

Aan het einde van de actie, 30 april 2021, beoordeelt een vakkundige jury de ingezonden werkstukjes. De jury zal bestaan uit onder anderen diverse kunstenaars, medewerkers van Pro Art en een taalkundige. De creaties worden beoordeeld op originaliteit, creativiteit, gebruikte materialen en andere disciplines.

Van de 'winnende' tien tot twintig doekjes worden (met toestemming van de makers) reproducties gemaakt op originele tegeltjes. Deze tegeltjes worden te koop aangeboden. De opbrengsten van de verkoop (onder aftrek van kosten) komen ten goede aan de voedselbank. Het doel is circa tweeduizend tegeltjes in en om Nijmegen te verkopen voor een prijs tussen de 15 en 20 euro.

Helpt u ons dit doel te bereiken?
Doe dan mee!

Op de website van Pro Art (www.pro-art.nl) staat alle informatie (link: creatieve uitdaging). Op deze website wordt ook de voortgang van dit project bijgehouden.

Tekst: Lex Diekstra, Pro Art, en Jan van Halder, Voedselbank Nijmegen
Tegels: Pro Art

STEENMARTERS KNAGEN AAN AUTOKABELS

Bewoners van verschillende wijken in Dukenburg melden dat er motorstoring was ontstaan doordat een steenmarter aan autokabels had geknaagd. Volgens de garage komen ze steeds verder vanuit het bos de woonwijk in.

Marters zijn slanke roofdieren. Karakteristiek voor marters zijn de korte poten en hun lang gestrekte lichaam. Marters zijn gespecialiseerd in het binnendringen van hollen. Met hun scherpe klauwen en spitse tanden klimmen ze bijvoorbeeld in de hollen van 'holbouwende' dieren en halen er hun buit. De motorruimte van een auto is met name voor een steenmarter niets anders dan een hol. Een automotor is goed toegankelijk en vaak nog lekker warm. Dat maakt sommige auto's voor deze marters zo aantrekkelijk. Meest geliefd zijn bougiekabels, kabelbundels omwikkeld met tape, slangen en soms remleidingen. De auto loopt vaak schade op en er kunnen lekkages en elektrische storingen ontstaan.

Marterschade in auto's is er altijd geweest. In de jaren 70 nam de monteur die servicedienst had en naar Brakkenstein moest standaard een set bougiekabels mee. Vooral Groesbeek en Brakkenstein waren toen de probleemgebieden, dichtbij het groen. Maar er waren ook jaren dat er geen meldingen waren. Of het met de natuur te maken heeft, droogte, hoogwater enzovoorts?

De afgelopen jaren zijn we in heel het land aan het vergroenen en maken misschien daarmee het leefgebied van de marter ruimer en comfortabeler. Ook op campings kwam het voor, auto's staan daar veelal op gras en vaak is zo'n camping in een bosgebied.

Vooral bougiekabels vinden steenmarters dus lekker. Gelukkig komen die steeds minder voor in benzineauto's. In het verleden is er wat geëxperimenteerd met gaas onder de auto en allerlei apparaatjes.

Tegenwoordig zijn de apparaatjes die je kunt plaatsen onder de motorkap veel efficiënter. Je koopt ze voor iets meer dan 20 euro. De ANWB-marterverjager (€ 21,95) is, als je een beetje handig bent, zelf te monteren. De wegenwachters die bijvoorbeeld op Twitter te volgen zijn melden dat na plaatsing de problemen echt weg zijn.

Tekst: Janwillem Koten en Peter Saras

Foto boven: Ecopedia

Foto beneden: Natuurhulpcentrum

WALK OF WISDOM

Jongste en oudste vrijwilligster

'Het is even uitvogelen wat handig is, maar nu heb ik de slag te pakken.'

Toos nummert de kaartjes, rijgt het vogelringetje aan de veter en zorgt dat het geheel samen met de pelgrimsspeld in het zakje past. Zo levert ze een bijdrage aan het samenstellen van de startpakketten voor de *Walk of Wisdom*, een pelgrimroute rondom Nijmegen. Ze is met haar 93 lentes de jongste en oudste vrijwilligster bij de organisatie.

Op haar 83^e is Toos vanuit haar geboortedorp Valkenswaard naar Zwanenveld verhuisd. Haar groene vingers kwamen goed van pas in de Groene Tol (moestuin in Tolhuis). Toen de rollator zijn intrede deed, hield ze het voor gezien. Voordat de lockdown inging was ze taalcoach in de bibliotheek en bevallige assistente van Theo, de spelbegeleider in de Vlechting. Eenmaal met het werk voor de Walk of Wisdom begonnen, wilde ze er meer van weten en heeft ze de routegids bestudeerd. Hierin staan allerlei bezienswaardigheden en suggesties om het wandelen betekenis te geven. Een beetje van het landschap krijgt ze mee via het programma *Op Weg naar Wijsheid* dat Omroep Gelderland uitzendt.

Internet: www.walkofwisdom.org
en www.omroepgelderland.nl/op-weg-naar-wijsheid

Fekst en foto: Anja Strik

IN BEWEGING

Sinds 9 maart is iedere dinsdag en donderdag om 11.00 uur een bewegles van vijftien minuten te zien op RN7. De lessen zijn speciaal voor mensen op leeftijd binnen regio Nijmegen.

De oefeningen worden op drie verschillende niveaus aangeboden. Dit maakt het programma voor iedereen geschikt.

Het is een initiatief van *Nijmegen in Beweging*. Deze organisatie is ontstaan vanuit een samenwerking tussen N.E.C. Maatschappelijk, HAN Sport en Beweging, Healthy Ageing en Gemeente Nijmegen om Nijmegenaren in beweging te krijgen.

Judie van Schaijk (Buurtsportcoach gemeente Nijmegen): 'Juist in deze tijd is beweging voor iedereen belangrijk, middels deze samenwerking maken we bewegen leuk vanuit de woonkamers in Nijmegen!'

Kunt u RN7 niet ontvangen? Dan zijn de afleveringen ook (live) te bekijken op www.rn7.nl/tv.

Tekst en foto's: Judie van Schaijk

VERNIEUWD SCHOOLPLEIN DE ALDENHOVE

Het zat er al een tijdje aan te komen, maar afgelopen december was het zo ver. Het vernieuwde schoolplein van Brede School De Aldenhove is een feit.

We willen niet opscheppen, maar het ziet er geweldig uit. De brede school staat overigens voor de wijk en het is dan ook prachtig om te zien dat dit schoolplein openbaar is en daarmee een wijkgerichte functie bekleedt. Iedereen is welkom om hier te spelen, te ontmoeten en te ontdekken. Het plein is hierop ingericht en na de lockdown zal het dan ook nog officieel geopend worden. Hier willen wij de wijk en professionals die werkzaam zijn in de wijk graag bij betrekken. Wij denken namelijk als brede school nog veel meer die centrale plek in de wijk te kunnen zijn voor jeugd, volwassenen en professionals. Het heeft uiteraard onze focus om een positieve bijdrage te le-

veren aan de ontwikkeling van jeugd in de wijk. Voor ons is daarin onder andere het contact met partijen als Bindkracht10 en Sportontwikkeling erg belangrijk. Zij bieden ook (gratis) activiteiten aan voor jong en ouder, waar u wellicht nog niet van op de hoogte bent. Een belangrijk feitje is verder dat ons schoolplein rookvrij is. Wij vragen iedereen hier dan ook rekening mee te houden. Op naar een rookvrije generatie.

Mocht u ideeën hebben over hoe de Brede School De Aldenhove nog meer met de wijk verbonden kan worden, horen wij dat graag. Kunt u niet wachten tot de officiële opening van het schoolplein? Kom gerust een kijkje nemen als u in de buurt bent. Wij zijn benieuwd wat u en uw kinderen ervan vinden.

Tekst en foto: Niels Goezinne

WIJ ZIJN ER VOOR ALLE FIETSERS!

**Bike
Totaal**

scheepers
rijwielspecialist

Malvert 70-17
6538 DP Nijmegen
Telefoon 024 - 344 63 23
info@scheepersbiketotaal.nl
www.scheepersbiketotaal.nl

BATAVUS

dutchid

Gazelle

Loekie

MERIDA

QWIC

vanraam
lets all cycle

WANDELPRAAJTJE

Mariël Scholtens en Pim de Ruijter

Het voorjaar lokt. Stip Nijmegen-Dukenburg stelt onder andere via sociale media de vraag of je zin hebt om te gaan wandelen, om onderweg een praatje te maken of tegelijk een vraag te stellen? De maatjes om mee te gaan wandelen zijn Pim, Pieter, Germa en anderen.

Carolien Scholten en Germa Bongers van Stip Dukenburg: 'We zijn al met een aantal bewoners gaan wandelen. Als je wandelt kom je vaak gemakkelijk in gesprek. Naast gezellig kletsen over van alles en nog wat hebben we ook wat vragen kunnen beantwoorden.' Zo kunnen het gesprekken zijn over activiteiten in de wijk, vrijwilligerswerk maar ook opvoedingsvragen. Maar je hoeft geen vragen te hebben voor een wandelpraatje. Ook als het je gewoon leuk lijkt om een stukje met ons te wandelen spreken we graag met je af. 'Het gaat vaak over wat allemaal niet kan in deze coronatijd, maar gelukkig kunnen we wel met elkaar wandelen', vertelt Germa.

Opbouwwerker Pieter Pelser

Pieter vertelt dat een wandelpraatje met een van de werkers in Dukenburg over van alles kan gaan. Wandel bijvoorbeeld met de opbouwwerker door je eigen wijk en op iedere hoek van de straat dienen zich andere gespreksonderwerpen aan. Maak een wandeling met de buurtsportcoach en het gesprek gaat over het belang van beweging

en de mogelijkheden van sporten in Dukenburg. Een wandelpraatje kan antwoord geven op een vraag waar je mee zit, maar het kan tegelijkertijd ook het begin zijn van een nieuwe zoektocht. En vergeet ook niet het belang van een echte goede stilte tijdens een wandeling. Stap over de drempel en maak een afspraak.

Buurtsportcoach Pim de Ruijter

We treffen Pim al wandelend met Mariël Scholtens in park Staddijk (foto). Pim heeft al diverse wandelpraatjes gemaakt, met stuk voor stuk positieve bewoners uit Dukenburg. Het blijkt dat wandelen door het mooie groene Dukenburg zorgt voor gezellige én nuttige gesprekken. Bewoners geven aan stappen te willen maken op het gebied van bewegen, gezondheid en leefstijl. Of simpelweg een zoektocht naar een nieuwe passende sport in de wijk. En de eerste stap hierbij kan een wandelpraatje met een buurtsportcoach zijn! Niet iedereen kan of wil sporten, maar iedereen kan wel (meer) bewegen.

Wandelzin?

Zin om te gaan wandelen, een praatje te maken? Heb je een vraag of wil je meer informatie? Bel of app 06 53 32 95 93. Of bezoek de Facebookpagina van Stip-Nijmegen-Dukenburg. Tot binnenkort?

Tekst en foto: Peter Saras

I.M. WIM MENNINK

Onlangs bereikte ons het nieuws dat Wim Mennink op negentigjarige leeftijd in Malden is overleden.

Geboren in Rheden, maar na zijn opleiding begonnen bij Smit Ovens aan de Groenestraat en verhuisd naar Nijmegen, naar de wijk Aldenhof. Hier heeft hij vele jaren gewoond. Hij was in de jaren 80 en 90 een van de bekendste Dukenburgers. Wim was een sociaal zeer bewogen man. Als voorzitter van de ondernemingsraad van Smit Ovens streed hij voor het behoud van de werkgelegenheid, zichzelf altijd wegcijferend en opkomend voor de mensen in de fabriek. Hij stond daar aan de wieg van de plannen van *Actieplan werkgelegenheid* en was een van de drijvende krachten bij de ontwikkeling van een milieuvriendelijke vuilverbrandingsoven. Immers, de orderportefeuille van Smit Ovens was niet bepaald goed gevuld. Deze oven was door de mensen uit de fabriek, ondersteund door technuten, zelf ontwikkeld. Hij creëerde voor zichzelf een nieuwe functie. Was hij eigenlijk uitbesteder, de functie werd omgedoopt tot inbesteder. Op deze wijze probeerde hij werk bij Smit Ovens binnen te halen. Hij werd in de jaren 80 ook benoemd tot voorzitter van FNV-Nijmegen, een functie die hij in die woelige jaren met verve vullde.

In 1986 stelde hij zich namens de PvdA verkiesbaar voor de gemeenteraad in Nijmegen. Hij werd gekozen en heeft vier jaar keihard gewerkt voor de mensen die het echt nodig hebben in onze samenleving. Wim Mennink ten voeten uit. Nu is hij ons ontvallen. Wij wensen zijn familie veel sterkte toe. We gaan hem zeker missen. Rust zacht Wim.

Tekst: Rinus Janssen. Foto: PvdA-Heumen

RECHTSWINKEL

De HAN-Rechtswinkel wordt gedreven door derdejaars studenten van de opleiding HBO-Rechten aan de HAN. Met hulp van vakdocenten verstrekken zij kosteloos advies aan mensen met een juridische vraag.

Wij nodigen u van harte uit om uw vraag aan ons voor te leggen tijdens onze spreekuren. Vanwege COVID-19 zijn er geen fysieke spreekuren op de HAN. Uiteraard blijft de HAN-Rechtswinkel telefonisch en per e-mail bereikbaar.

U kunt bij ons terecht met juridische vraagstukken. Enkele voorbeelden van geschillen waarmee de HAN-Rechtswinkel kan helpen zijn:

- een ontslag waar u het niet mee eens bent,
- een opzegtermijn van een huurovereenkomst die door uw verhuurder niet in acht wordt genomen,
- een product dat niet voldoet aan de eisen die u daarvan mocht verwachten,
- een besluit van een gemeente waar u het niet mee eens bent,
- een verkeersboete die volgens u onterecht is opgelegd.

Spreekuur

In Nijmegen is er inloopspreekuur op dinsdag en woensdag tussen 13.00 en 16.30 uur, donderdag tussen 9.30 en 12.30 uur. HAN Rechtswinkel locatie Nijmegen is gevestigd op de HAN-campus in Nijmegen in het Bisschop Hamerhuis aan de Verlengde Groenestraat 75.

De medewerkers van de HAN-Rechtswinkel nemen de tijd om uw vraag te onderzoeken. Als uw vraag voor behandeling door de HAN-Rechtswinkel geschikt is, dan kunt u binnen tien werkdagen advies verwachten. Dit kan een adviesbrief zijn of een conceptbrief aan degene met wie u een geschil heeft. Deze brief dient u onder eigen naam te verzenden, omdat de HAN-Rechtswinkel niet aan belangenbehartiging doet. Dit betekent dat de medewerkers van de HAN-Rechtswinkel geen brieven namens u verstuurt aan derden of op andere wijzen naar buiten treedt. Meer informatie: specials.han.nl/themasites/han-rechtswinkel, telefoonnummer: 06 55 29 11 44.

**Tekst: Demi Wanschers,
HAN-Rechtswinkel Nijmegen**

BUITENACTIVITEITEN VOOR DE JEUGD

Het spel Archery Tag is helemaal in

Vanuit het kinder- en jongerenwerk van Bindkracht10 worden samen met de kinderen en jongeren wekelijks activiteiten in de wijken en op de scholen in Dukenburg georganiseerd.

Door corona zijn deze wekelijkse activiteiten tijdelijk gestopt en is er bijvoorbeeld online contact geweest. In februari was het weer mogelijk meer buiten doen. Samen met Team Sportontwikkeling gemeente Nijmegen, De Lindenberg en de jongerenwerkers is er een mooi activiteitenprogramma in wijken opgezet. En in februari hebben de kinderen dan ook genoten van de vele leuke en interessante activiteiten die hebben plaatsgevonden. Op de schoolpleinen en in de voetbalkooien waren veel sport- en spel activiteiten en er zijn toch nog een paar mooie mini-buiten-carnavalsdagen gerealiseerd.

De kinderen en jongeren hebben ook een groot aandeel in het bedenken van de activiteiten. Dus kwamen ook de favoriete trends zoals *TikTok challenge*, *Lasergamen* en *Archery Tag**) aan bod. Met de Lindenberg is er ook gestart met buitenkunstartiviteiten. Zo kunnen de kinderen ook nog creatief en

kunstzinnig in de buitenlucht bezig zijn. Samen met *Sportontwikkeling Nijmegen* volgen er de komende tijd nog volop activiteiten in diverse wijken van Dukenburg. Op de woensdagmiddagen is er een speciaal sportprogramma voor groep vijf tot en met acht leerlingen op de sportvelden van *Oranje Blauw*. Voor alle kinderen en jongeren uit Dukenburg komt er een mooi sportprogramma. Zo wordt er tot de meivakantie elke woensdag om 14.00 uur voetgolf gespeeld op de velden van Oranje Blauw. Alles corona-proof volgens de op dat moment geldende maatregelen.

Kom gerust meedoen! Kijk voor alle activiteiten en actuele berichten op Facebook/Nijmegen-Dukenburg.

*) Archery Tag is een spel dat gespeeld wordt met pijl en boog. Het doel van het spel is om zoveel mogelijk punten te behalen door de spelers en de zogenaamde targets van de tegenpartij te raken. Spelers dragen een masker en de punten van de pijlen zijn voorzien van een schuimen kop.

Tekst: Iris van Veen, Luis Garcia, Pim de Ruijter en Daan Oomen. Foto's: Bindkracht10

INTERIEUR WIJKCENTRUM VERANDERD

Het interieur in de ontmoetingsruimte en het atrium in Wijkcentrum Dukenburg is onlangs geheel vervangen.

Aanleiding hiervoor was dat de oude ontmoetingsruimte en het atrium niet gezellig en huiselijk waren. Daarnaast zijn er ook ruimtes gecreëerd met meer privacy tijdens

sprekuren van onze vaste gasten. Hopelijk kunnen we snel weer gasten ontvangen, zodat het met veel plezier gebruikt kan worden.

Namens team Wijkcentrum Dukenburg,

Tekst: Daan Jegen, gemeente Nijmegen

Foto's: Jacqueline van den Boom

HUISWERK

Begeleiding

Over huiswerkbegeleiding van kinderen/jongeren in coronatijd sprak de redactie van *de Dukenburger* in De Lindenberg-Aldenhof met Nordin Boumkass en Guled Yusuf. Nordin is belast met de werving en coördinatie, terwijl Guled zich vooral bezighoudt met de contacten met de ouders.

Vanuit Bindkracht10 is een groep van zeven vrijwilligers die het project van jeugdactiviteiten organiseert, dat onder de naam *Amaana*. En de huiswerkbegeleiding is daar één van.

Iedere zondag begeleidt een docent groepjes online. Dat gaat in totaal om zo'n twintig leerlingen in niveaugroepjes van vier of vijf. Het zijn leerlingen vanaf groep vijf van de basisschool tot en met de examenklassen van de middelbare school.

Bijna alle deelnemers hebben een Somalische, Iraakse, Marokkaanse of Eritrese achtergrond. Later bleek ook vanuit de Syrische bevolking belangstelling. Dat combineren op zondag lukte niet, zodat dit nu op de zaterdag gebeurt. Ouders gaven aan dat er grote behoefte voor zo'n begeleiding bestond, met name op het gebied van taal en wiskunde. Deze onderdelen waren voor de ouders heel moeilijk. Van de andere kant tonen zij een grote betrokkenheid. Zo'n 90 procent van de deelnemers komt uit Dukenburg zelf.

Tekst: Peter van Kraaij

Foto: Jacqueline van den Boom

ANK MET PENSIOEN

Na 47 jaar in het onderwijs en al die tijd ook in Meijhorst, op de kleuterschool en in de Meiboom, gaat Ank Dix stoppen.

Juf Ank gaat met pensioen. Heel veel kinderen heeft ze langs zien komen en nu zelfs de kinderen van die kinderen van heel lang geleden.

Wij gaan Juf Ank heel erg missen en wensen haar het allerbeste toe voor de volgende fase die eraan komt!

Dag lieve Ank

Tekst en foto: De Meiboom

AARDGASVRIJ?

Inwoners van Zwanenveld en Lankforst-Noord hebben een enquête gekregen over het voornemen hun wijk aardgasvrij te maken.

De gemeente Nijmegen heeft deze huis-aan-huis laten verspreiden. Bewoners kunnen aangeven wat ze van de plannen weten en wat ze ervan vinden.

De gemeente wil er op deze manier achter komen wat er leeft onder de bewoners. En waarmee zij rekening moet houden bij de verdere ontwikkeling van de plannen. De inzendingstermijn sluit op 15 maart.

Tekst: René van Berlo

GRATIS TUINADVIESWEKEN VAN START

De tuinadviesweken van Operatie Steenbreek Nijmegen gaan binnenkort van start. Twintig inwoners van Nijmegen kunnen dan gratis advies krijgen over het vergroenen van hun tuin.

Ook kunnen ze zo'n advies, samen met hun burens, aanvragen voor een plein of hun straat. Aan het gratis Steenbreek-tuinadvies zijn wel voorwaarden verbonden.

We krijgen vaker te maken met hoosbuien en dagen met tropische temperaturen. Met meer groen in de stad kunnen we het veranderende klimaat beter aan. Groene tuinen en pleinen spelen daarbij een belangrijke rol. Een groene tuin is goed voor het opnemen van regenwater, zorgt voor gratis verkoeling én is een paradijs voor vogels en vlinders. Kortom, een groene tuin heeft alleen maar voordelen. Daarom voert het Steenbreek-team van De Bastei campagne onder het motto: *Stenen eruit, groen erin!*

Gratis tuinadvies en tuintegels ophalen
Vaak willen mensen wel vergroenen, maar weten ze niet hoe of vinden ze het te veel gedoe. Om ze op weg te helpen zijn de gratis tuinadviesweken in het leven geroepen. Dit jaar vinden die plaats van 12 tot en met 23 april en van 31 mei tot en met 11 juni. Professioneel tuinontwerpers Sytske van der Kooi van ontwerpburo StaLa en Ine

Voets van advies- en tuinontwerpbureau INVO geven dan gratis tuinadvies aan in totaal twintig Nijmeegse huishoudens. Voor het groen er vervolgens in kan, moeten er vaak eerst stenen uit. Maar waar laat je de tuintegels? Onder de Bomen start het ophalen van kleine oppervlakten van zo'n 12 vierkante meter langzaam weer op en brengen is in overleg mogelijk. Info: netwerk.steenbreek@debastei.nl.

Data en voorwaarden tuinadvies

• 12 tot en met 23 april (week 15 en 16): 10 x gratis tuinadvies. • 31 mei tot en met 11 juni (week 22 en 23): 10 x gratis tuinadvies. Voorwaarden om in aanmerking te komen voor gratis tuinadvies:

- Minimaal 60 procent van de tuin wordt groen.
 - In geval van een nieuwe tuin: voor minimaal 60 procent met groen aanleggen.
- Nota bene: bij een hele kleine tuin kan afgevoerd worden van dit percentage.
- Graag een foto van de tuin vóórdat de stenen eruit zijn en nádat het nieuwe groen is aangeplant.

Aanmelden voor het tuinadvies en ophalen tuintegels via netwerk.steenbreek@debastei.nl. Zo werken we samen aan een groene stad. www.steenbreeknijmegen.nl.

Tekst: Janke Rozemuller en Ingrid Kerkvliet
Foto: Operatie Steenbreek - De Bastei

ONLINE WORKSHOP VEILIG INTERNETTEN

Wil je veilig kunnen internetten, bankieren of appen, zonder dat iemand jouw gegevens kan achterhalen? Volg dan gratis een online workshop over phishing en WhatsApp-fraude of over veilig internetten. De Bibliotheek Gelderland Zuid organiseert de workshops samen met SeniorWeb.

Als je veilig wilt internetten, is het belangrijk dat jouw computer goed beveiligd is tegen computervirussen. Ook de beveiliging van de browser, het programma waarmee je websites bekijkt, is belangrijk als je van internet gebruik maakt. Tijdens de online workshop *Veilig internetten op een Windows-computer* leer je hoe je dit voor elkaar krijgt. Ook krijg je informatie over programma's waarmee je onder meer trackers (systemen van bedrijven die jouw internetgedrag volgen) en pop-ups (extra vensters die ineens verschijnen) kunt tegengaan.

Phishing en WhatsApp-fraude

Tijdens de workshop *Phishing en WhatsApp-fraude* leer je hoe je omgaat met mails van afzenders die jouw gegevens willen hebben, bijvoorbeeld om aan jouw geld

te komen ('phishing'). Ook leer je hoe je veilig kunt WhatsAppen of online bankieren.

Wanneer?

De workshop over veilig internetten vindt in maart elke woensdag plaats van 10.00 tot 11.30 uur via het videobelprogramma Zoom. De workshop over phishing en WhatsApp-fraude is elke donderdag van 10.00 tot 11.00 uur via het videobelprogramma Teams. Na aanmelding ontvang je instructies hoe je moet inloggen via Zoom of Teams. Voor meer informatie of aanmelding neem contact op met Magda Steegh via msteegh@obgz.nl / 06 86 80 72 57. Of kijk op www.obgz.nl/agenda.

De Bibliotheek Gelderland Zuid vindt het belangrijk dat iedereen digitaal vaardig(er) wordt. Daarom heeft de bibliotheek een digitale hulplijn opgezet. Bel naar (024) 327 49 99 als je vragen hebt over de computer, telefoon of tablet (maandag tot en met donderdag van 10.00 tot 16.00 uur).

Tekst: Susan Bink, bibliotheek

Foto: Bibliotheek Gelderland Zuid

ZONNEVELDEN

Gemeente Heumen

In 2019 organiseerde de gemeente Heumen, naar aanleiding van de plannen voor windmolens langs de A73, twee informatiebijeenkomsten voor bewoners van de Weezenhof.

Het bewonersplatform mengde zich toen ook in de discussie en diende een zienswijze in bij de gemeente Heumen.

Inmiddels is windenergie, in elk geval voorlopig, niet meer aan de orde en gaat Heumen bekijken of het mogelijk is de energieopgave in te vullen met door de zon opgewekte energie.

Met dat doel voor ogen heeft Heumen een aanbestedingsprocedure gestart om na te gaan hoe binnen de gemeente 20 hectare aan zonnevelden gerealiseerd kunnen worden. Inmiddels zijn marktpartijen uitgenodigd om voorstellen in te dienen. Wie hierover meer wil weten, kan het beste de website van de gemeente Heumen raadplegen: www.heumen.nl/zonnevelden.

Tekst: Hella Hogenboom

Foto: YSG Solar

Dehue

administratie- en belastingconsulent

Administratiekantoor Dehue
"het kantorencentrum"
Kerkenbos 1103b
6546 BC Nijmegen

Telefoon: 024-6637870
E-mail: info@dehue.nl
Internet: www.dehue.nl

Al 25 jaar het betaalbare adres voor uw boekhouding, jaarrekening, salarisadministratie, belastingaangifte, toeslagen, budgetbeheer en overige financiële aangelegenheden.

Duukjes

Duukjes zijn gratis, niet-commerciële advertenties voor lezers van *de Dukenburger*. Ook een advertentie plaatsen? Mail naar info@dedukenburger.nl.

Weekendwandelingen

Wandelgroep *En Route* organiseert al bijna drie jaar ieder weekend wandelingen (op zaterdag óf op zondag), in het Rijk van Nijmegen, het Duitse Reichswald, Betuwe en Ooij. Het niveau is gemiddeld tot gevorderd. Afstanden: 7½ tot 10 kilometer, met of zonder extra moeilijkheidsgraad (beklimming). Het tempo ligt tussen 4½ en 5 kilometer per uur.

De groep telt ruim 40 leden. Momenteel, in verband met corona, wandelen we in zes groepjes van twee, met onderlinge afstand. Achteraf momenteel geen horeca, hooguit koffie to-go.

In de winter starten we om 13 uur, van april tot oktober om 11 uur. Honden zijn welkom bij de wandelingen, mits sociaal naar mensen en andere honden.

Het lidmaatschap van *En Route* is gratis. Inschrijven kan per wandeling. Je wordt via e-mail op de hoogte gehouden.

Info: Annette van Dam, 06 12 07 27 89 of enroute.annette@gmail.com.

Knaapje

Gun kleerhangers een tweede leven! Zijn de houten exemplaren, die van plastic of dun ijzerdraad voor het ophangen van kledingstukken overbodig, dan lonkt hergebruik. Aan hangers met van die knijpers bevestig je zelfgemaakte tekeningen of schilder-/handwerkjes, staat leuk. Maar ook als plantensteun, knutselmateriaal of hangers voor een winkel in tweedehands kleding (Vincentius of Terre des Hommes). Is er nog ergens een stomerij, maak de uitbater blij. Wie had dat nou toch gedacht van de kleerhanger, ook wel bekend als knaapje!

CORONAFOTOBOEK: 'GRONDKAPJES'

Grondkapjes: op de grond gegooide mondkapjes. Papier en textiel, groen, wit, roze, blauw en zwart. Natgeregend, platgereden, tussen de bladeren, in de goot, tegen de putrand en in de plas. Vast in een struik of los tussen de grassprietten.

De Dukenburgse Astrid Beckers fotografeerde in haar directe omgeving de weggegooide mondkapjes die ze overal aantrof en noemde ze grondkapjes. Die foto's vormden de aanleiding van een fotoboek. Foto's van de mondkapjes, verworpen tot grondkapjes, gevonden in Nijmegen.

Op de jaren 2020 en 2021 zullen we terugkijken als zijnde de coronajaren. Het dagelijks leven wordt gekenmerkt door sociale afstand en lockdowns, met gesloten horeca en winkels, gesloten scholen en de avondklok. Sinds vijf maanden is ook het mondkapje niet meer weg te denken uit onze samenleving. Een enorme verscheidenheid textiele mondkapjes - gekocht of zelfgemaakt - siert het nieuwe straatbeeld. Maar de grote meerderheid vormen de blauwe, papieren mondkapjes die eerst in zakjes van tien maar ondertussen in dozen van honderd stuks worden verkocht door marktkooplui en diverse winkels.

De dozen met deze kapjes stellen dat het *disposable masks* zijn, oftewel wegwerpmaskers. En daarin ligt een probleem. Want mensen nemen dit wegwerpen letterlijk. Je loopt de supermarkt uit en je werpt het masker weg. Op straat, de stoep of de berm. Maar een deel valt per ongeluk uit jas of tas. Sommige grondkapjes zijn nog ongebruikt, anderen zijn netjes opgevouwen of zitten zelfs in een plastic zakje, duidelijk bedoeld om nog een keer te gebruiken.

Deze weggegooiden kapjes vormen een direct gevaar voor vogels en kleine dieren als eekhoorns of marters. Ze komen klem te zitten in de elastiekjes en kunnen niet meer vliegen of klimmen. Astrid vindt het uitermate treurig dat een voorwerp, gemaakt voor onze bescherming, een gevaar vormt voor andere levens. Hierdoor is ze op een gegeven moment begonnen om de mondkapjes die ze zag, op te ruimen. Speciaal hiervoor had ze knijpers in haar jaszak gestopt zodat ze daarmee voorzichtig de kapjes aan de elastiekjes kon oppakken zonder ze aan te hoeven raken. In combinatie met

een flesje desinfectiegel hield ze het ook veilig voor zichzelf.

Tijdens het opruimen begon ze foto's te maken. Tientallen close-ups van de mondkapjes. De foto's zijn gemaakt zonder voorbedachte rade, terwijl ze onderweg was naar de supermarkt of op de fiets door Nijmegen reed. Met niet meer dan haar mobiele telefoon probeerde ze de grondkapjes zo goed mogelijk weer te geven. De gefotografeerde mondkapjes lagen met name in Dukenburg en een gedeelte in Hatert. Vooral de Hatertsebrug was bezaaid met mondkapjes.

Deze foto's zijn nu gebundeld en uitgegeven in het fotoboek *Grondkapjes*. Een fotoboek dat zonder COVID-19 ondenkbaar was geweest in Nederland.

Het boek is te bestellen via Atelier Libri op internet: atelier-libri.myonline.store.

Over het boek

Titel: Grondkapjes

Tekst, foto's en ontwerp: Astrid Beckers

Formaat: 21 x 21 centimeter

Bladzijden: 34

Uitgever: Atelier Libri, Nijmegen

ISBN: 9789083019710

Prijs: €8,95

Over de fotograaf

Astrid Beckers (42 jaar) studeerde Nederlands aan de Radboud Universiteit. Ze heeft haar eigen Boekbinderij & onderzoeksburo Atelier Libri aan huis in Lankforst. Fotograferen is een hobby van haar. Eerder verscheen van haar het boek *Strengels & Letters. Boeken maken in middeleeuws Gelre*, waarbij zowel de tekst alsook de foto's van haar hand zijn.

Tekst en foto: Astrid Beckers

Een vitaal stadsdeel met het kanaal als middelpunt

Het college van B en W wil de komende jaren flink aan de slag met een groot gebied rondom het Maas-Waalkanaal: de Kanaalzone-Zuid. Met de toevoeging van extra woningen, werkplekken en voorzieningen wordt dit deel van Nijmegen vitaler en meer verbonden met de rest van de stad. In het afgelopen jaar zijn samen met bewoners, ondernemers en andere stakeholders ambities voor het gebied in kaart gebracht. Samen met de gemeentelijke ambities vormen deze het concept-Ambitiedocument Kanaalzone-Zuid. Deze wordt nu ter bespreking aangeboden aan de gemeenteraad.

Wonen & werken in bestaande stad

Eind oktober stelde de gemeenteraad de Omgevingsvisie 2020-2040 vast. Daarin staat dat Nijmegen meer woningen en meer arbeidsplaatsen wil realiseren binnen de bestaande stad, onder meer in Kanaalzone-Zuid. Dit concept-ambitiedocument is een eerste stap in deze ontwikkeling.

Visie op Kanaalzone-Zuid

De ambitie is om Kanaalzone-Zuid interessanter, functioneler en toegankelijker te maken om zo als verbinding te fungeren voor de omliggende gebieden.

Economisch perspectief

De gemeente Nijmegen zet in op het creëren van banen in Kanaalzone-Zuid. Bedrijventerrein Winkelsteeg krijgt een kwaliteitsimpuls met de toevoeging van werkplekken en woningen. De gemeente ziet kansen voor de doorontwikkeling van sterke sectoren die nu al in het gebied aanwezig zijn, zoals het cluster *Health en High Tech*. Ook kan er geprofiteerd worden van de centrale ligging van Winkelsteeg in de stad. Winkelsteeg biedt werkgelegenheid voor alle opleidingsniveaus, van praktisch tot universitair geschoold. Daarnaast krijgen Winkelcentrum Dukenburg en Meijhorst 60° straat de komende jaren een flinke impuls. Er zijn allerlei gesprekken geweest tussen gemeente, ondernemers, omwonenden en andere betrokkenen. Met de inbreng werkt de gemeente nu aan een Ontwikkelvisie voor Winkelsteeg, een uitwerking van dit concept-Ambitiedocument Kanaalzone-Zuid.

Sociale en gezonde wijken

De gemeente wil inzetten op de doorstroming in de woningmarkt door toevoeging van een gevarieerd woningaanbod in Kanaalzone-Zuid (van sociaal tot het hogere segment en van woningen voor ouderen tot starters in de tijdelijke woningbouw). Er komen de aankomende jaren ongeveer 1500 tot 1800 woningen bij in Dukenburg, ongeveer 500 tijdelijke woningen in NDW21 (Nieuwe Dukenburgseweg 21, red.) en bijna 1000 woningen rondom het station

Goffert. Dit gebied is onderdeel van de Woondeal. Op 18 februari werd bekend dat de gemeente Nijmegen ruim 9 miljoen euro subsidie krijgt van het Rijk om versneld woningen te bouwen in Winkelsteeg.

Aantrekkelijke gebieden

De ruime, groene opzet is een van de kwaliteiten van Kanaalzone-Zuid. De gemeente wil de omgeving van het kanaal aantrekkelijker maken voor bewoners en werknemers. Betere verbindingen en prettigere routes voor voetgangers en fietsers maken hier onderdeel van uit. Ook komen er groene routes die ruimte bieden voor de alledaagse rondjes door de wijk: met de hond, voor een boodschap of om hard te lopen. Met aantrekkelijke plekken wil de gemeente Nijmegenaren naar het kanaal toe trekken.

Van gesprekstafel naar tekentafel

De basis van het ambitiedocument startte niet op de tekentafel, maar aan de gesprekstafel. De gemeente Nijmegen heeft (online) gesprekken gevoerd met bewoners, ondernemers, professionals en andere betrokkenen in het gebied, zowel in één-op-één gesprekken als groepsessies. In eerste instantie konden betrokkenen hun wensen, zorgen en ideeën kenbaar maken. Over het algemeen kijken bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden positief tegen de ambities voor het gebied aan. Uiteraard zijn er ook vragen en zorgen. Deze spelen vooral in Winkelsteeg waar de transformatie van een bedrijventerrein naar een gemengd werk-woongebied logischerwijs tot vragen leidt bij daar gevestigde ondernemers. De nog af te ronden Ontwikkelvisie Winkelsteeg zal hier nader op ingaan.

Vervolg

Het college van B en W heeft dit concept-ambitiedocument vastgesteld. Nu vraagt het college de gemeenteraad om wensen en bedenkingen. Vervolgens stelt het college het aangescherpte ambitiedocument vast. Dit biedt kaders en richtlijnen voor toekomstige ontwikkelingen in Kanaalzone-Zuid, zoals Winkelsteeg, NDW21 en Stationsgebied Goffert.

Tekst: Tom Kottink, gemeente Nijmegen

Foto: Jacqueline van den Boom

FEESTELIJKE OPSCHOONDAG IN ALDENHOF

De datum ligt nog niet vast, maar de voorbereidingen voor een grote schoonmaakactie in Aldenhof zijn in volle gang. Initiatiefnemer **Hans Peters** hoopt dat zoveel mogelijk mede-wijkbewoners de handen uit de mouwen willen steken om rondslingerend zwerfvuil te lijf te gaan.

Het gesprek over het hoe, wat en waarom van de schoonmaakactie vindt plaats in die ene week dat het serieus winter is in Nederland. Een dik pak sneeuw bedekt grotendeels wat Hans nogal stoort in zijn woonomgeving: troep. Hoewel Dar in deze ijzige omstandigheden de gebruikelijke ophaalrondes niet rijdt, liggen de oranje zakken voor plastic en blik voor 't oprapen langs de kant van de weg. Ook op andere manieren wordt achteloos met afval omgegaan. 'Soms gaat 't zelfs linea recta van balkon naar begane grond', vertelt Hans in zijn woning op één hoog met fraai uitzicht op de Staddijk. Jarenlang heeft hij de nodige kilo's zwerfvuil verstouwd als lid van een prikteam. Daarnaast was hij nauw betrokken bij diverse edities van de Landelijke Opschoondag rond de maisonnettecomplexen in Aldenhof. Gevraagd naar de kleinste en grootste 'vondsten' tijdens het inzamelen zegt Hans dat de opbrengst varieerde van lege zakjes voor wiet tot matrassen en zelfs een complete (gebruikte) laminaatvloer. 'Het is ongelooflijk wat een troep we altijd aantreffen, één keer eindigden we zelfs met een vuilniswagen vol. In mijn beleving is het nu iets minder geworden, maar nog steeds kan ik er niet bij wat er allemaal zomaar gedumpt wordt.'

Bewustwording

Tijd voor (een nieuwe) actie dus, dit keer voor alle bewoners van Aldenhof. Aansluiten bij de Landelijke Opschoondag – op 20 maart aanstaande – komt te vroeg, zegt Hans. 'Het wordt april of mei, dat staat nog niet vast.' Wel duidelijk is de centrale verzamelplek: basisschool de Aldenhove. Daar komt vermoedelijk de Pipowagen van de gemeente te staan; een woonwagen met een picknicktafel, bankjes, een koelkast en de mogelijkheid koffie en thee te maken. Materialen om het zwerfvuil op te rapen... die zijn er genoeg. Verder heeft Hans alle wooncorporaties aangeschreven met de vraag of ze een donatie willen doen; geen financiële bijdrage, maar een broodje, een kopje soep, iets te drinken, een springkussen voor de kinderen. Hans: 'Met de actie hoop ik bewustwording te kweken over zwerfvuil in onze wijk. Los daarvan reken ik er vooral op dat het een feestelijke dag wordt en dat we er samen iets mooi(er)s van maken.'

De opschoondag in Aldenhof is op een zaterdag in april of mei, uiteraard met inachtneming van de dan geldende coronamaatregelen. Hou voor de precieze datum de Facebookpagina van de gemeente Nijmegen in de gaten: <https://www.facebook.com/NijmegenDukenburg>. Hier kun je ook je oproep kwijt als je in een andere Dukenburgse wijk een schoonmaakactie wil starten.

Samen maken we Dukenburg

Dagelijks zetten veel mensen de schouders onder Dukenburg. Dat verdient een podium. Op deze pagina's presenteert de gemeente Nijmegen een mix van persoonlijke verhalen, opvallende ontwikkelingen en handige informatie.

WERK PARTICIPATIETEAM VALT IN GOEDE AARDE

Nijmegen telt steeds meer buurtgebonden groenprojecten. Bij vrijwel alle groentetuinen, bloemenveldjes, geadopteerde boomspiegels en plantvakken die de afgelopen vier jaar zijn gerealiseerd, kwamen ook de kennis en kunde van het participatieteam van de gemeente Nijmegen kijken. Tijd voor een nadere kennismaking met **Johan Bosch en Nick van Putten!**

Johan Bosch is participatiemedewerker van het eerste uur. Nick van Putten is sinds ongeveer een half jaar zijn nieuwe collega. Beiden hebben een groenachtergrond. Als een idee van buurtbewoners om iets met (het) groen te doen groen licht krijgt via MijnWijkplan, komt het tweetal in beeld. 'Wij hebben een faciliterende rol. Afhankelijk van het project en de wensen van bewoners geven we advies, stellen we materialen beschikbaar en bieden we een helpende hand. Soms roepen we de hulp in van collega's, bijvoorbeeld als er straat- of timmerwerk nodig is.' Ook als een plan eenmaal wortel heeft geschoten, blijven Johan en Nick betrokken. 'De lijnen met bewoners die verantwoordelijk zijn voor het groenproject in hun buurt zijn kort. We blijven op de hoogte over hoe 't gaat, nemen regelmatig een kijkje. Bewoners die een bloementuin onderhouden, geven we jaarlijks een zakje bollen cadeau.'

Echt trots
Van mooie nieuwe plantvakken in de Mesdagstraat in Nijmegen-Oost tot het met boomstammen omgeven bloementuintje bij een maisonnettecomplex in Meijhorst: het werk van Johan en Nick bestrijkt de hele stad. Inmiddels hebben ze ongeveer 250 groenprojecten 'in de portefeuille' en dat aantal groeit, zeker nu mensen vanwege corona meer aan huis en aan de buurt gebonden zijn. Waar de mannen, behalve het hierboven genoemde bloementuintje in Meijhorst, hun schouders onder gezet hebben in Dukenburg? 'In Weezenhof lopen meerdere participatieprojecten waar we aan bijgedragen hebben. Bij hondenspeelplaats Woëff in Tolhuis zijn we al jaren nauw betrokken. Een project dat echt in het oog springt, is de Ontmoetingstuin in Meijhorst. Samen met een enthousiaste club vrijwilligers van de Ontmoetingskerk hebben we daar een

prachtige plek van gemaakt. Daar zijn we trots op. We merken duidelijk dat mensen blij zijn met wat we doen.'

Zelf aan de slag met een stukje groen in je wijk? Regel 't via **MijnWijkplan**, een digitaal platform van de gemeente Nijmegen. Plannen worden gerealiseerd bij voldoende draagkracht (likes) en budget. Voor iedere wijk in Nijmegen is een bepaald jaarbudget beschikbaar.
<https://nijmegen.mijnwijkplan.nl/>

Teksten Wijkmanagement Dukenburg - gemeente Nijmegen
www.facebook.com/NijmegenDukenburg
Foto's ©Jacqueline van den Boom, Evan Karageorgos

Samen voor een schone buurt

Dit kan alleen met jouw hulp!

Wij halen het afval in jouw buurt op. Dit gaat helaas nog niet altijd goed. Veel inwoners zetten hun afval niet op de goede plek, zetten het te vroeg buiten of naast containers. Dit zorgt voor een rommelige omgeving en onveilige situaties. Hier doen we graag iets aan. Samen met de gemeente Nijmegen willen we dit verbeteren. Dit kan alleen met jouw hulp!

 Zet jouw afval alléén op de ophaaldag voor 7.30 uur buiten
Doe jouw afval altijd in de juiste zak of bak. Thuis en in de buurt.
Twijfel je? Kijk op www.dar.nl/afvalwijzer of in de Dar app.

 Weet altijd wanneer wij langskomen
Op www.dar.nl/afvalwijzer of in de Dar app zie je precies wanneer wij welk afval bij jou ophalen.

www.dar.nl | info@dar.nl | 024-3716000

Dar[®]

Richt uw woning mooier in met **Wennekers Nijmegen**

WENNEKERS
NIJMEGEN

Groenestraat 2A Nijmegen
(hoek St. Annastraat)
T: (024) 356 01 04
E: info@wennekers-nijmegen.nl

Gordijnen, zonwering, vloeren ...en meer

www.wennekers-nijmegen.nl

Mensen helpen?

Zorg of hulp nodig?

Mensen ontmoeten?

Een idee voor de buurt?

Vragen over regels en papieren?

**STIP
DUKENBURG**
Wijkcentrum Dukenburg

Bel voor een afspraak
024-3502000
ma-vr
9.00-17.00

WWW.STIPNIJMEGEN.NL/DUKENBURG

 @StipNijmegenDukenburg

Fysiotherapie Dukenburg

Met o.a. specialisaties in:

- Bekkenfysiotherapie (volwassenen en kinderen)
- Psychosomatische fysiotherapie
- Manuele therapie
- Oncologische fysiotherapie
- Geriatrische fysiotherapie
- Sportfysiotherapie
- Oedeemtherapie
- Medische fitness
- Echografie
- Orofaciale therapie
- Handtherapie
- Parkinson
- Claudicatio Intermittens
- EPT

Aldenhof 70-03 • 6537 DZ Nijmegen • 024 3441756
Weezenhof 55-16 • 6536 EE Nijmegen • 024 3430505
Meijhorst 60-02 • 6537 KT Nijmegen
www.fysiotherapiedukenburg.nl • info@fysiotherapiedukenburg.nl

**Zodra het kan zien we u graag
weer terug in onze winkel**

Blijf gezond en hopelijk tot snel!

Terre des Hommes Nijmegen
Malvert 70-21

MA/DI/WO/ZA 12.00-16.00 UUR
DO EN VR 10.00-16.00 UUR

'LOS GEBIT NIET MEER VAN DEZE TIJD'

- gratis en vrijblijvend advies
- voor klikgebit
- voor reparaties
- vergoeding zorgverzekeraar

Implantaten kunnen dé oplossing zijn!

BEL: 024 34 309 86

Tandprotheticus Peter Marsman

Lid organisatie van
NederlandseTandprotheticici

**TANDPROTHETISCHE PRAKTIJK
DUKENBURG**

Aldenhof 70-02 • Nijmegen • 024 - 343 09 86
HKZ-gecertificeerd • www.jouwgebit.nl

Colofon

De Dukenburger is een onafhankelijk blad voor het stadsdeel Dukenburg. Het verschijnt negen keer per jaar en wordt gratis verspreid.

De Dukenburger is mede mogelijk gemaakt door de gemeente. Er is een bijdrage verkregen uit het budget wijkactiviteiten/bewonersinitiatieven van de gemeente Nijmegen.

Adres

Zwanenveld 63-55, 6538 RP Nijmegen
Telefoon: 06 54 645 175
E-mail: info@dedukenburger.nl
Internet: www.dedukenburger.nl
Twitter: @dukenburger

Redactie

René van Berlo (hoofdredacteur)
Toine van Bergen
Toon Kerssemakers
Janwillem Koten
Peter van Kraaij
Hette Morriën
Peter Saras
Theo Vermeer

Foto's

Jacqueline van den Boom (www.jvandenboom.com)
Peter Saras
Huub Luijten (www.huubluijten.nl)
Gilbert de Brijn
Wouter van Bernebeek
Theo Vermeer
en anderen (zie bij de artikelen)

Vormgeving

René van Berlo

Vaste medewerkers

Jaap van der Bent
Marije Klijnsma
Guus Kroon
Joska van der Meer
Wil Rengers
Qader Shafiq
Trees Versteegen
Gon van der Werff

Stichtingsbestuur

Ton Strik (voorzitter)
Qader Shafiq (secretaris)
Günay Acuner-Kasar (penningmeester)

Drukwerk

Drukkerij Hendrix, Peer
Oplage: 12.000 stuks

Bezorging

Op alle adressen in Dukenburg met uitzondering van de adressen met een NEE-NEE-sticker
Klachten over bezorging: info@dedukenburger.nl

Volgend nummer

Kopijsluiting: zondag 4 april 2021
Verspreiding: vanaf vrijdag 16 april 2021

Foto voorpagina

Het blauwe kunstwerk van Narcisse Tordoir op 't Kelfkensbos. Wellicht komt het naar Dukenburg (Foto: Gerie Sandmann)

INGANG

ftz FYSIOTHERAPIE TOLHUIS-ZWANENVELD

In goede handen voor o.a.:
Sportfysiotherapie, (Long)
Revalidatie, Taping, Diabetes,
Hart en Vaataandoeningen en
Overgewicht

Bij ons nu ook in goede handen
voor: Dry-needling

En kijk ook op onze Facebookpagina.

Adressen: Zwanenveld 90-80G+H, 6538 SC Nijmegen
en Tolhuis 33-09, 6537 NH Nijmegen

Telefoonnummer: 024-3443638

Mailadres: info@fysiotherapie-ftz.nl

Aangesloten bij COPD- en Claudicatio-netwerk

ZONNECENTRUM DUKENBURG

Ontspannen, Genieten en Bruin worden

Telefoonnummer: 024-3444607

Bij Winkelcentrum Dukenburg. Voorbij de AH en Blokker het
winkelcentrum uit en u komt bij de hoofdingang. Ook kunt u ons
bereiken via de achterzijde (bij het voormalige postkantoor)

ADVOCATENKANTOOR BOS

mr. B.F.M. Bos

advocaat & belastingkundige sinds 1983

Zwanenveld 9080

6538 SC Nijmegen

024-3451144

advocatenkantoorbos@planet.nl

voor advies, bemiddeling en procederen bij:

(echt)scheidingen, huurzaken, arbeidszaken, belastingzaken,
uitkeringen, erfenissen, contracten en andere conflicten

1e gesprek (half uur) gratis

Orthodontistenpraktijk Dukenburg
voor kinderen en volwassenen

Trots
op je
lach

♥ Persoonlijke benadering

📅 Snel een afspraak

📍 Perfecte locatie

www.orthodukenburg.nl

024 3440837

